

Financial Action Task Force

Groupe d'action financière

**ПОСІБНИК
ДЛЯ ЕКСПЕРТІВ З ПРАВОВИХ
ПИТАНЬ**

ЗМІСТ

Частина I: Використання посібника щодо застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів та фінансування тероризму

Розділ 1: Попередня історія та зміст

Розділ 2: Підхід, що ґрунтується на ризиках – Мета, переваги та складності

Розділ 3: FATF та підхід, що ґрунтується на оцінці ризику

Частина 2: Посібник для державних органів

Розділ 1: Основні принципи розробки підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

Розділ 2: Впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

Частина 3: Посібник для експертів з правових питань щодо впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

Розділ 1: Категорії ризику

Розділ 2: Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

Розділ 3: Внутрішній контроль

Додатки:

Додаток 1

А. Документи FATF

Б. Легалізація та судові рішення

В. Посилання на інформацію стосовно наглядових програм у визначених країнах

Г. Рекомендації до застосування підходу, що базується на оцінці ризику

Д. Інші інформаційні джерела щодо сприяння країнам та експертам з правових питань у встановленні оцінки ризику країн та транскордонної діяльності

Додаток 2

Додаток 3

ЧАСТИНА 1: ВИКОРИСТАННЯ ПОСІБНИКА МЕТА ПІДХОДУ, ЩО ГРУНТУЄТЬСЯ НА ОЦІНЦІ РИЗИКУ

Розділ 1: Попередня історія та зміст

1. У червні 2007 року FATF затвердила посібник щодо підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів та фінансування тероризму: принципи та процедури, який включає посібник для державних органів та посібник для фінансових установ. Це стало завершенням активних консультацій між представниками державного та приватного сектору Електронної дорадчої групи (ЕДГ), заснованої FATF.

2. На додаток до фінансових установ, Рекомендації FATF розповсюджуються також на низку визначених нефінансових установ та професій. На зустрічі у червні 2007 року Робоча група FATF з питань оцінки та імплементації підтримала пропозицію зібрати представників визначених нефінансових установ та професій, щоб оцінити можливість розробки посібника щодо підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, для їх сфер діяльності, використовуючи структуру та стиль, аналогічний тому, що має вже завершений посібник для фінансових установ.

3. Зустріч була проведена у вересні 2007 року. На ній були присутні організації, що представляють адвокатів, нотаріусів, бухгалтерів, працівників трастів та компаній, що надають послуги, казино, брокерів по операціям з нерухомістю та торговців дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням. Приватний сектор виразив свою зацікавленість у внеску до посібника щодо впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, у його сфері діяльності. Посібник для визначених нефінансових установ та професій дотримуватиметься принципів розробленого FATF підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, та висвітлить фактори ризику, притаманні саме для визначених нефінансових установ та професій, а також запропонує стратегії пом'якшення, що сприятимуть певним видам діяльності цих визначених фінансових установ та професій. З метою покращення роботи FATF заснувала нову Електронну дорадчу групу.

4. У грудні 2007 року група представників приватного сектору знову зустрілася, і до неї приєдналася низка представників державного сектору. Також були створені окремі робочі групи, що склалися з представників державного та приватного сектору, призначено Голів груп приватного сектору.

5. ЕДГ продовжувала свою роботу, доки посібник для брокерів по операціям з нерухомістю не був представлений Робочій групі з оцінки та імплементації. Після проведення додаткових міжнародних консультацій між приватним та державним секторами FATF ухвалила цей посібник у червні 2008 року на

Пленарному засіданні. Посібник для кожної визначеної нефінансової установи та професії опубліковується окремо.

Мета посібника

6. Мета посібника полягає в:

- Підтримці створення єдиного розуміння того, що передбачає підхід, що ґрунтується на оцінці ризику.
- Розробці ефективних принципів, які використовуються при застосуванні підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.
- Визначенні кращої практики щодо розробки та запровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.

7. Однак, слід зазначити, що застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, не є обов'язковим. Належним чином застосований підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, не обов'язково зменшує навантаження, але результатом його застосування повинно стати більш ефективне використання ресурсів. Для деяких країн більш прийнятним є застосування підходу, що ґрунтується на правилах. Країни¹ повинні самостійно прийняти рішення щодо того, чи потрібно їм застосовувати підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, а саме на ризиках відмивання коштів та фінансування тероризму, обсягу та суті діяльності визначених нефінансових установ і професій та іншій інформації. Питання розрахунку часу також є важливим для країн, які застосовують заходи протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму до визначених нефінансових установ та професій, якщо невідомо, чи ці установи мають достатньо досвіду для впровадження та застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.

Цільова аудиторія, статус та зміст посібника

8. Цей посібник підготовлений для незалежних експертів з правових питань². Сектор експертів з правових питань охоплює різноманітні професії, включаючи адвокатів та нотаріусів, а в деяких країнах існують різні категорії адвокатів, наприклад, баристери та соліситори. Багатьом незалежним експертам з правових питань слід дотримуватись окремого законодавства, нормативно-правових актів та правил, які встановлюються та застосовуються професійними асоціаціями чи іншими саморегулюючими організаціями

¹ Всі посилання У Рекомендаціях FATF та в цьому посібнику однаково застосовуються як до країни чи країн, так і до територій та юрисдикцій

² Це стосується окремих юристів-практиків та партнерів чи незалежних експертів з правових питань в межах професійних фірм. Це не означає не посилатися як на «внутрішніх» експертів, які працюють в інших сферах діяльності, так і на незалежних експертів з правових питань, що працюють в урядових органах, які можуть підлягати окремим заходам по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму. Див. Глосарій до 40 Рекомендацій FATF, визначення «Визначені не фінансові установи та професії»

(СРО). Діяльності незалежних експертів з правових питань значно відрізняються одна від одної, відповідно до яких експерти мають виконувати правові та професійні зобов'язання. Специфікації окремого незалежного експерта з правових питань або/чи фірми чи сукупність особливих процесів застосування підходу, що базується на оцінці ризику незалежних експертів з правових питань повинні базуватись на діяльностях, які здійснює незалежний експерт з правових питань, етичній та існуючій наглядовій структурі для незалежних експертів з правових питань та чутливості діяльностей експертів з правових питань (загалом та зокрема) до відмивання коштів та фінансування тероризму.

9. Незалежні експерти з правових питань надають коло послуг та провадять види діяльності, які значно різняться, наприклад, за методами надання, та за глибиною та тривалістю взаємин з клієнтами. Цей посібник написаний для забезпечення різноманітних практик незалежних експертів з правових питань у різних країнах, та наведені різні рівні та форми нагляду та моніторингу, що можуть застосовуватись до них. Це не є прикладом для національного законодавства, що створює зобов'язання для незалежних експертів з правових питань чи СРО. Кожна країна та її національні органи мають бути спрямовані на встановлення партнерських відносин з незалежними експертами з правових питань та іншими сферами визначених нефінансових установ та професій, які отримують взаємну вигоду від протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

10. Наступний загальний огляд різних видів діяльності незалежних експертів з правових питань повинен допомогти при застосуванні підходу. Також повинні бути враховані особливості діяльності, якою займаються експерти з правових питань в межах країни на національній, провінційній чи місцевій основі. Оскільки, незалежні експерти з правових питань за своїм характером відносяться до тих, хто отримує вигоду від своїх послуг більш як "клієнти", ніж "споживачі", цей термін в основному використовується в межах цього документу, незалежно від того чи використовуються такі терміни, як: "заходи належної перевірки клієнта" та "знай свого клієнта" (в таких випадках споживач може відповідати клієнту).

11. Для цілей цього посібника, незалежні експерти з правових питань включають в себе адвокатів та нотаріусів.

- Адвокати є членами регульованих професій та обмежуються своїми окремими професійними правилами та нормами. Їх праця є основним елементом чіткого додержання верховенства закону в країні, де вони проводять свою діяльність. Адвокати займають унікальну позицію в суспільстві, що надають доступ особам та органам до законодавства та юстиції, допомагають членам суспільства в розумінні їх значно складних юридичних прав та обов'язків, а також, допомагають клієнтам дотримуватись вимог законодавства. Адвокати мають власні професійні та етичні кодекси

поведінки, якими вони керуються. Не виконання своїх обов'язків супроводжується накладенням на них різноманітних санкцій, включаючи дисциплінарну та кримінальну відповідальність. Якщо положення, що містяться в цьому посібнику застосовуються кожною країною, то вони підлягають професійній таємниці та привілеям на зберігання адвокатської таємниці. Як зазначено в Пояснювальній записці до 16-ї Рекомендації FATF, питання, що підпадають під привілей на зберігання адвокатської таємниці чи професійної таємниці та можуть впливати на будь-які обов'язки в сфері відмивання коштів та фінансування тероризму визначаються кожною країною. Також, етичні правила, які встановлюють завдання, обов'язки та відповідальності по відношенню до незалежних експертів з правових питань залежать від кожної окремої країни. Консультативна роль незалежних експертів з правових питань, особливо на зростаючому регіональному та світовому ринку, в основному, не включає функцію оперування готівкою.

- Країни цивільного та загального права мають нотаріусів, але ролі нотаріусів цивільного та загального права різняться між собою. В основному, загальне право відрізняється від цивільного та в такому випадку може впливати з прецедентного права, оскільки правила, що кодифіковані в цивільній системі застосовуються суддями з огляду на попередні розгляди подібних справ. В деяких країнах із загальним правом, нотаріус загального права – це кваліфікований, досвідчений практик, що добре знається на складанні та виконанні юридичних документів. В інших країнах із загальним правом, нотаріус – це державний службовець, призначений урядовим органом для засвідчення підписання важливих документів (ті, що стосуються застави майна та актів) та приведення до присяги. Нотаріуси цивільного права, які обізнані лише в юрисдикціях цивільного права є членами окремої юридичної професії, які також регулюються законом - та кваліфікованими державними службовцями, оскільки вони призначаються державою шляхом конкурсного відбору серед тих осіб, які мають юридичну освіту. Нотаріуси цивільного права, які мають зобов'язання щодо безсторонності стосовно обох сторін повинні мати відношення до справ щодо нерухомого майна (передача майна), сімейного права, корпоративних юридичних послуг та юридичних послуг з питань успадкування, які здійснюють не спірну діяльність. Вони виступають в ролі спостерігачів при розробці, забезпеченні легітимності, певності інструментів та автентичності наданих ним підтверджень; наданні функції громадського фідучіарію виконуючи роль третьої довіреної сторони (особи). Закон зобов'язує нотаріусів цивільного права не відокремлюватися від суті відносин таким чином роблячи їх відповідальними за всі аспекти вчинку. З цією метою, нотаріусам цивільного права надаються функції державного характеру як частини їх цессій по загальному праву. В юрисдикціях цивільного права, нотаріальні документи є особливими засобами доказу на відміну від тих засобів, що містяться в системі загального права, що базуються на добровільних доказах свідків у суді: нотаріусам цивільного права надаються спеціальні вищі державні

повноваження і таким чином вони можуть надавати «державної ваги» кожному вчинку, який вони здійснюють. У зв'язку з цим, вчинок нотаріуса цивільного права є особливо ефективним в судовому процесі, де він вважається обов'язковим доказом; крім того, він може мати позовну силу та виступати в ролі рішення суду; якщо цей вчинок відповідає закону, то він може бути занесений в державний реєстр. Маючи такі ознаки, нотаріуси цивільного права відіграють відмінну роль відповідно до послуг, що надаються іншими юридичними професіями. Цей посібник не охоплює тих нотаріусів загального права, які здійснюють лише адміністративні дії такі як: засвідчення чи завірення документів, оскільки ці дії не є точно визначеною діяльністю.

12. Рекомендація 12 визначає, що вимоги до належної перевірки клієнта, зберігання даних та приділення уваги всім складним, незвично великим операціям, визначеним у Рекомендаціях 5, 6 та 8-11 стосуються визначених не фінансових установ та професій за певних обставин. 12 Рекомендація застосовується до незалежних експертів з правових питань, у випадку підготовки та здійснення певних визначених діяльностей:

- Придбання та продаж нерухомості.
- Управління коштами клієнта, цінними паперами чи іншими активами.
- Управління банківськими, ощадними рахунками та рахунками цінних паперів.
- Організація внесків для заснування, діяльності чи управління компанією.
- Створення, діяльність або управління юридичними особами чи утвореннями, купівля чи продаж суб'єктів господарювання.

Цей посібник складений, з метою допомоги незалежним експертам з правових питань в таких ситуаціях. Якщо юридичні консультації та повідомлення не становлять підготовку чи здійснення операцій по відношенню до цих визначених діяльностей, то це не підлягає Рекомендаціям FATF. Таким чином, Рекомендації FATF не застосовуються до проведення внутрішніх засідань перед здійсненням будь-яких підготовчих робіт чи до звичайного рівня консультацій, що надаються в юридичних конторах.

13. Можливо, що більш, ніж один незалежний експерт з правових питань здійснюватиме операцію, та в такому разі, їм потрібно буде слідкувати за тим, як виконуються обов'язки щодо заходів належної перевірки клієнта та зберігання документів. Крім цього, деякі незалежні експерти з правових питань можуть бути задіяні в здійсненні операції по визначеній діяльності, але не всі здійснюють повні операції. В такій ситуації, ті незалежні експерти з правових питань, що надають консультації чи послуги (напр. висновок

щодо дійсності, згідно національного права), які мають окреме (другорядне) відношення до повних операцій та, які не здійснюють операції не можуть простежувати виконання зобов'язань щодо заходів належної перевірки клієнта та зберігання документів.

14. Рекомендація 16 вимагає, щоб 13–15 Рекомендації FATF щодо звітування про підозрілі операції і внутрішній контроль, а також Рекомендація 21 щодо заходів, які повинні бути прийняті країнами, які не дотримуються або не повністю дотримуються Рекомендацій FATF, застосовувались до визначених не фінансових установ та професій певних кваліфікацій. Особливо Рекомендація 16 застосовується до незалежних експертів з правових питань у випадках, якщо вони задіяні в здійсненні фінансових операцій від імені клієнта відповідно до діяльностей, які віднесені до Рекомендації 12. Однак, Рекомендація 16 передбачає, що незалежні експерти з правових питань не можуть звітуватись про свої підозри стосовно операцій, якщо відповідна інформація була отримана за обставин, відповідно до яких, вони підлягають професійній таємниці чи привілею на зберігання адвокатської таємниці. В більшості країн, відносини між адвокатом та клієнтом захищаються законом, нормативно-правовими актами, правилами та кодексами поведінки (напр. привілеєм на зберігання адвокатської таємниці), а в деяких країнах – конституційними положеннями. Ця інформація викладена в Пояснювальній записці до Рекомендації 16.

15. Більш ширша цільова аудиторія для цього посібника включає країни, регулятори та СРО, які розглядають питання застосування заходів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму до незалежних експертів з правових питань. Країни повинні визначити найбільш відповідний режим боротьби, створений з метою виявлення індивідуальних ризиків країни та з врахуванням особливостей діяльності та професійних і етичних кодексів поведінки незалежних експертів з правових питань в їх країнах. Цей режим повинен враховувати різницю між визначеними не фінансовими установами та професіями, а також різницю між ними (зокрема незалежними експертами з правових питань) і фінансовими установами. Однак, цей посібник не повинен переважати над контролем національних органів. Порядок, в якому незалежні експерти з правових питань, СРО чи інші наглядові органи несуть свою відповідальність відповідно до системи заходів належної перевірки клієнта, що базується на оцінці ризику, повинен інформуватись та підтверджуватись існуючою нормативною та наглядовою базою в межах юрисдикції кожної країни.

- з огляду на межі, в яких країна приймає режим підходу, що базується на оцінці ризику, незалежні експерти з правових питань, які здійснюють свою практику в цій країні, повинні посилатись на посібник режиму цієї країни.

- Цей посібник не витісняє специфічний професійний посібник, виданий визначеними компетентними органами чи СРО в певній країні та не містить юридичного роз'яснення до зобов'язань незалежних експертів з правових питань в сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму та не повинен бути основою для встановлення незалежними експертами з правових питань та судовою системою чи виконує незалежний експерт з правових питань обов'язки в сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

16. Положення цього посібника підлягають професійній таємниці, привілею на зберігання адвокатської таємниці чи правилам професійної поведінки, які застосовуються до цих положень та встановлюються кожною країною.

РОЗДІЛ 2: ПІДХІД, ЩО ҐРУНТУЄТЬСЯ НА РИЗИКАХ – МЕТА, ПЕРЕВАГИ ТА СКЛАДНОСТІ

Мета підходу, що ґрунтується на ризиках

17. Рекомендації FATF містять положення, які дозволяють країнам до певної міри прийняти підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, з метою протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Положення також уповноважують країни дозволяти визначеним нефінансовим установам та професіям використовувати підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, при виконанні зобов'язань щодо боротьби з відмиванням коштів та/або фінансуванням тероризму.

18. При прийнятті підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, заходи, спрямовані на запобігання чи пом'якшення відмивання коштів і фінансування тероризму, повинні вживатись з огляду на виявлені ризики. Це сприятиме ефективному використанню ресурсів. Принцип полягає у тому, щоб розподіляти ресурси залежно від пріоритетів, тобто більшу увагу потрібно звернути на більші ризики. Альтернативні підходи передбачають, що ресурси розподіляються порівну, або вони спрямовуються на досягнення конкретної мети, але вони ґрунтуються швидше на факторах, аніж на ризиках. Це невідворотно приводить до підходу, за якого увага більше приділяється відповідності регуляторним вимогам, ніж раціональності та ефективності протидії відмиванню коштів або фінансуванню тероризму.

19. Низка визначених нефінансових установ та професій, зокрема незалежних експертів з правових питань, підпадають під регуляторні та професійні вимоги, які доповнюють заходи боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Наприклад, при достойній професійній поведінці, багато з незалежних експертів з правових питань підлягають зобов'язанню здійснення ідентифікації клієнтів (напр. перевірки конфлікту інтересів) та суті питань, які надходять від клієнтів, з метою усвідомлення наслідків, які можуть міститися в їх порадах. Якщо адвокат надає клієнту юридичні

консультації, які допомагають йому в здійсненні правопорушення, то цей адвокат може стати спілльником цього правопорушення, незалежно від рівня його знань. Цей посібник слід розглядати в контексті професійних та моральних кодексів поведінки. Якщо можливо, незалежним експертам з правових питань рекомендується розробити таку політику та процедури з протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, які б не суперечили іншим регуляторним та професійним вимогам. Режим боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, що ґрунтується на оцінці ризику, повинен забезпечувати доступ чесних клієнтів до послуг експертів з правових питань, і, водночас, створити перешкоди для осіб, які незаконно користуються такими послугами.

20. Аналіз ризику повинен здійснюватися з метою визначення найбільших ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Країни повинні визначити найбільші недоліки та усунути їх. Незалежні експерти з правових питань потребують такої допомоги для визначення клієнтів та контрагентів, товарів та послуг, включаючи канали доставки, а також географічного місця розташування з підвищеним ризиком відмивання коштів і фінансування тероризму. Ця оцінка не є статичною. Вона змінюється залежно від того, як розвиваються обставини та зростають загрози.

21. Стратегії управління та пом'якшення виявлених ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, як правило, спрямовані на запобігання незаконної діяльності шляхом поєднання механізмів припинення (наприклад, заходи належної перевірки клієнта), виявлення (наприклад, моніторинг та звітування про підозрілі операції), а також зберігання даних для полегшення здійснення розслідування.

22. Необхідно розробити відповідні процедури, які будуть ґрунтуватись на оцінці ризику. Ділянки з підвищеним ризиком підпадають під посилені процедури, які включають посилену перевірку клієнтів та контрагентів, а також посилений моніторинг операцій. З цього випливає, що у випадках низького ризику можуть застосовуватися спрощені або зменшені процедури контролю.

23. Немає загальноприйнятої методології, що визначає природу та обсяг підходу, заснованого на оцінці ризику. Однак, ефективний підхід щодо оцінки ризику включає ідентифікацію та категоризацію ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму та запроваджує виважений контроль, згідно визначених ризиків.

24. Ефективний підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, дозволить експертів з правових питань здійснювати законну діяльність та оцінку клієнтів. Застосування обґрунтованого та чітко сформульованого підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, підтвердить оцінювання, здійснене щодо управління потенційними ризиками відмивання коштів та фінансування

тероризму. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, не повинен бути створений з метою заборони незалежним експертам з правових питань, особливо в межах суспільства та відповідного функціонування системи правосуддя, вести законну діяльність та знаходити інноваційні шляхи для урізноманітнення або розширення своєї діяльності.

25. Незважаючи на потужність та ефективність заходів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, злочинці прикладатимуть зусилля для здійснення таємного переказу незаконно одержаних коштів і, час від часу, матимуть успіх. Вони, як правило, спрямовуються на визначені нефінансові установи та професії, якщо інші канали стають важкодоступними. З цієї причини, ці визначені нефінансові установи та професії можуть бути більш або менш вразливими залежно від ефективності заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, що застосовуються у інших секторах. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, дозволяє визначеним нефінансовим установам та професіям, включаючи незалежних експертів з правових питань, більш ефективно адаптувати нові методи боротьби з відмивання коштів та фінансуванням тероризму.

26. Належним чином розроблений та ефективно впроваджений підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, забезпечить відповідний та ефективний контроль над управлінням виявлених ризиків відмивання коштів і фінансування тероризму. Однак, потрібно визнати, що будь-які належним чином застосовувані заходи контролю, включаючи заходи, впроваджені як результат розробленого та ефективно впровадженого підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, не зможуть ідентифікувати та виявити всі випадки відмивання коштів та фінансування тероризму. Таким чином, компетентні органи, СРО, правоохоронні та судові органи повинні враховувати та приділяти належну увагу підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. У випадках, коли неможливо імплементувати належним чином розроблений підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, або неналежності програми управління ризиками, регуляторні органи, СРО, правоохоронні та судові органи повинні вжити всіх необхідних заходів.

Потенційна користь та потенційні виклики застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

Користь

27. Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, може принести значну користь для всіх сторін, включаючи громадськість. При ефективному застосуванні цей підхід сприятиме більш ефективному використанню ресурсів та зменшенню тягаря на клієнтів та контрагентів. Зосередження уваги на ризиках та загрозах дозволить одержати позитивні результати.

28. Для незалежних експертів з правових питань підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, дозволяє з гнучкістю підходити до зобов'язань щодо протидії ВК /ФТ, використовуючи особисті навички. Це вимагає від незалежних експертів з правових питань розглядати підхід більш об'єктивно та широко з точки зору своєї діяльності та клієнтів.

29. Зусилля, спрямовані на боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, також повинні бути гнучкими, щоб змінюватися залежно від появи нових ризиків. Таким чином, незалежні експерти з правових питань повинні враховувати результати своєї оцінки, свої знання та досвід при розробці підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, для своїх організаційних, структурних та практичних видів діяльності.

Виклики

30. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, не завжди є простим та створює виклики для установ приватного і державного секторів. Деякі виклики можуть бути пов'язані з використанням підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Інші можуть виникнути у зв'язку з труднощами при здійсненні переходу до системи, що ґрунтується на оцінці ризику. Такий підхід вимагає ресурсів та досвіду збору і тлумачення інформації про ризики як на інституційному, так і на національному рівнях з метою розробки відповідних процедур і систем та підготовки персоналу. При впровадженні процедур та систем необхідним є проведення об'єктивної та обґрунтованої оцінки. Проведення цієї оцінки сприятиме урізноманітненню систем, які впроваджуються на практиці, що, в свою чергу, позитивно вплине на кількість інновацій та покращить рівень дотримання законодавства. Однак, можуть виникнути певні непорозуміння, пов'язані з невивіреними сподіваннями, труднощами у застосуванні єдиних регуляторних вимог, відсутність розуміння інформації, що вимагається, з боку клієнтів.

31. Запровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, вимагає від незалежних експертів з правових питань чіткого розуміння ризиків та здатності проводити об'єктивну оцінку. Також це вимагає постійного збагачення досвіду, наприклад, через навчання, запрошення експертів, які б надали професійні поради та навчили, як діяти на практиці. Корисним є обмін інформацією між відповідними органами та СРО. Надання інформації щодо кращої практики також є дуже цінним. Намагання запровадити підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, без достатнього досвіду може привести до невірної оцінки. Незалежні експерти з правових питань можуть переоцінити ризик, що приведе до надлишкового використання ресурсів, або вони можуть недооцінити ризик і не усунути при цьому недоліки системи. Незалежні експерти з правових питань можуть прийти до висновку, що деякі працівники відчувають певні незручності при проведенні оцінки ризиків. Це може призвести до занадто виваженої процедури прийняття рішень або вимагати занадто багато часу для обґрунтування прийнятого рішення. Всі ці

проблеми можуть виникнути на різних рівнях управління. Однак, у випадках, де підхід, що ґрунтується на оцінці ризиків, не виявляє або недооцінює наявні ризики, може бути залучено недостатньо ресурсів з метою дотримання законодавства, що призводить до значних його порушень.

32. Визначені компетентні органи та СРО повинні зосереджувати особливу увагу на тому чи незалежні експерти з правових питань приймають ефективні рішення щодо управління ризиками. Також потрібно проводити вибіркові перевірки та переглядати окремі рішення, що є способом перевірки ефективності незалежних експертів з правових питань щодо управління ризиками. Визначені компетентні органи та СРО повинні визнати, що, незважаючи на належні процедури та структури управління ризиками, які постійно вдосконалюються, а також на застосування відповідної політики та процедур, все ж можуть прийматися рішення, які є невірними з точки зору одержаної додаткової інформації, яка на час прийняття рішення була відсутня.

33. При запровадженні підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, експерти з правових питань повинні мати можливість здійснювати об'єктивну оцінку своїх конкретних послуг та діяльності. Це означає, що двоє незалежних експертів з правових питань або дві установи, що діють в одному секторі, не повинні застосовувати однаково детальну практику. Така потенційна різноманітність практики вимагає від визначених компетентних органів та СРО прикладати більші зусилля щодо створення та розповсюдження посібників про кращу практику, хоча це може створювати труднощі для працівників, які здійснюють моніторинг дотримання законодавства. Існування посібників про кращу практику, продовження юридичної освіти та участь в семінарах наглядових органів, вивчення індустрії, а також наявність інших інформаційних матеріалів допоможе визначеним компетентним органам чи СРО з'ясувати, чи провів експерт з правових питань об'єктивну оцінку ризиків.

34. Рекомендація 25 вимагає забезпечувати зворотній зв'язок з фінансовим сектором та визначеними нефінансовими установами та професіями. Такий зв'язок допомагає установам та підприємствам більш чітко оцінити ризики відмивання коштів та фінансування тероризму і належним чином вдосконалити свої програми управління ризиками. Це підвищує ймовірність виявлення підозрілої діяльності та покращує якість повідомлень про підозрілі операції. Зважаючи на те, що це є вагомим вкладом в будь-яку оцінку ризиків країни чи сектору, швидкість та зміст такого зв'язку безпосередньо вплине на ефективність впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.

Потенційна користь та потенційні складності можна підсумувати наступним чином:

Потенційна користь:

- краще управління ризиками та витратами-вигодою;
- зосередження уваги на реальних та виявлених загрозах;
- гнучкість з метою адаптації програм до ризиків, які постійно змінюються.

Потенційні виклики:

- одержання інформації, необхідної для проведення об'єктивної оцінки ризиків;
- витрати, пов'язані з короткотерміновими переказами;
- зростаюча потреба у працівниках, здатних проводити об'єктивну оцінку ризику. Надання відповідних регуляторних відповідей з метою урізноманітнення практики.

РОЗДІЛ 3: FATF ТА ПІДХІД, ЩО ҐРУНТУЄТЬСЯ НА ОЦІНЦІ РИЗИКУ

35. Різні ступені ризику відмивання коштів та фінансування тероризму для деяких видів визначених нефінансових установ та професій, включаючи експертів з правових питань, або для деяких видів клієнтів, або для деяких видів операцій, є питанням, яке лежить в основі Рекомендацій FATF. Згідно з Рекомендаціями, щодо визначених нефінансових установ та професій існують Рекомендації, в яких питання ступеню ризику *повинно* враховуватися (підвищений ступінь ризику) або *може* враховуватися (низький ступінь ризику).

36. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, або обмежено міститься в деяких Рекомендаціях (та Методології), або тісно пов'язаний з цими Рекомендаціями. Наприклад, для визначених нефінансових установ та професій, включаючи експертів у правовій сфері, про ризик йдеться в трьох аспектах (а) належна перевірка клієнта (Р. 5, 6 та 9); (b) внутрішня система контролю експертів з правових питань та/або фірм (Р.15); та (c) нагляд/моніторинг за нефінансовими установами та професіями, включаючи експертів з правових питань (Р.24).

Належна перевірка клієнтів та контрагентів (Р. 5,6, 8 та 9)

37. Поняття ризику вживається в наступних значеннях:

а) підвищений ступінь ризику – згідно з Рекомендацією 5 країна повинна вимагати від визначених нефінансових установ та професій,

включаючи експертів з правових питань, здійснювати посилену перевірку клієнтів, а також ділових відносин та операцій. Рекомендація 6 (політичні діячі) є прикладом застосування такого принципу та вважається випадком підвищеного ризику, що вимагає посиленних заходів обачливості.

б) низький ступінь ризику – країна може дозволити експертам з правових питань враховувати низький ступінь ризику при визначення обсягу заходів належної обачливості (див. критерії Методології 5.9). Експерти з правових питань можуть зменшити або спростити (але не відмовитися повністю) необхідні заходи.

в) ризик від впровадження інновацій – згідно з Рекомендацією 8 країна повинна вимагати від експертів з правових питань звертати особливу увагу на ризики, що виникають у зв'язку з розвитком технологій, які можуть сприяти збереженню анонімності.

г) механізм оцінки ризиків – стандарти FATF спрямовані на створення відповідного механізму, за допомогою якого визначені компетентні органи чи СРО оцінюватимуть або переглядатимуть процедури, які застосовуються експертами з правових питань, з метою визначення обсягу ризику та управління ним, а також переглядатимуть прийняті ними рішення. Це стосується всіх сфер, де застосовується підхід, що ґрунтується на оцінці ризику. Крім того, якщо відповідні компетентні органи чи СРО видали посібник про кращу практику застосування процедур, що ґрунтуються на оцінці ризику, бажано, щоб вони забезпечували виконання своїх рекомендацій. Рекомендації враховують також те, що ризик є необхідним компонентом механізму оцінки ризику (Р. 5 та 9).

Внутрішня система контролю (Р.15)

38. Згідно з Рекомендацією 15 розвиток «відповідної» внутрішньої політики та систем навчання і перевірки повинні включати особливий постійний аналіз потенційних ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, пов'язані з клієнтами, товарами та послугами, географічним розміщенням тощо. Пояснювальна записка до Рекомендації 15 уточнює, що країна може дозволити експертам з правових питань враховувати ризики відмивання коштів та фінансування тероризму і розмір установи при визначенні виду та обсягу необхідних заходів.

Регулювання та нагляд, здійснювані визначеними компетентними органами чи СРО (Р.24)

39. Країни повинні переконатися, що експерти з правових питань підпадають під ефективну систему моніторингу та забезпечують дотримання вимог щодо протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. При визначенні, чи система моніторингу та забезпечення дотримання вимог є належною, потрібно враховувати ризики відмивання коштів і фінансування

тероризму в кожній установі, наприклад, якщо доведено низький ризик, можна спростити заходи моніторингу.

Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, до фінансування тероризму

40. Одночасно існує схожість та відмінність у застосуванні підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, до фінансування тероризму та відмивання коштів. Вони обидва вимагають здійснення процесу виявлення та оцінки ризику. Однак, особливості фінансування тероризму ускладнюють процес його виявлення, а впровадження стратегії пом'якшення заходів може бути поставлене під сумнів, зважаючи на низьку вартість операцій, пов'язаних з фінансуванням тероризму, чи на той факт, що кошти походять як з законних, так і незаконних джерел.

41. Кошти, які використовуються для фінансування тероризму, можуть бути одержані злочинним або законним шляхом, і джерела фінансування можуть різнитися залежно від виду терористичної організації. Якщо кошти одержані злочинним шляхом, тоді використовуються традиційні механізми моніторингу, що застосовуються для виявлення відмивання коштів, хоча діяльність, яка викликає підозру, може бути не виявлена або не пов'язана з фінансуванням тероризму. Також потрібно зазначити, що операції, пов'язані з фінансуванням тероризму, можуть здійснюватися на дуже малі суми, які при застосуванні підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів, можуть вважатися операціями, які мають малий ризик. Якщо кошти одержані законним шляхом, тоді ще важче визначити, чи використовуються вони для фінансування тероризму. Крім того, дії терористів ззовні можуть здаватися законними, наприклад, купівля товарів та послуг для виконання подальших завдань, але при цьому приховується мета використання цих матеріалів та послуг. Таким чином, зважаючи на те, що кошти, спрямовані на фінансування тероризму, можуть бути одержані як злочинним шляхом, так і законним, операції, пов'язані з фінансуванням тероризму, можуть не мати тих самих ознак, що і відмивання коштів. Однак, у всіх випадках, експертам з правових питань не потрібно визначати вид злочинної діяльності чи мету терористів.

42. Здатність експертів з правових питань виявляти та ідентифікувати операції, які, можливо, пов'язані з фінансуванням тероризму, без посібника про типології фінансування тероризму або без відповідної фінансової інформації, яка надається компетентними органами, є набагато більш сумнівною, ніж у випадку потенційного відмивання коштів та інших видів злочинної діяльності. Навички виявлення, спеціалізовані посібники та типології повинні ґрунтуватися на спостереженні, зосередженому передусім на операції з країнами та іншими географічними територіями, в яких перебувають терористи, або на інших лімітованих типологіях (багато з них пропонують ту саму техніку, що і при відмиванні коштів).

43. У будь-якій країні деякі особи, організації або інші країни можуть стати об'єктом санкцій, спрямованих проти фінансування тероризму. З метою усунення ризику окремі країни формують перелік осіб, організацій та країн, до яких застосовуються санкції, і встановлюють для професіоналів у правовій сфері обов'язок дотримуватися їх. Вважається, що професіонали у правовій сфері вчиняють злочин, якщо вони ведуть справи з особою, організацією, країною або її агентом зі списку всупереч прийнятим санкціям.

44. З цих причин цей посібник не повністю висвітлює особливості застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, до фінансування тероризму. Бажано застосовувати цей підхід, коли це практично обґрунтовано, але необхідними є подальші консультації з основними власниками акцій з метою визначення різноманітних ознак використання методів та технік, спрямованих на фінансування тероризму, що в майбутньому може бути враховано при розробці стратегії оцінки ризику фінансування тероризму і заходів, спрямованих на їх усунення. Визначені нефінансові установи та професії, включаючи професіоналів у правовій сфері, матимуть додаткову базу на підставі пунктів 40-44 та проведених консультацій.

Обмеження застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

45. Існують обставини, за яких застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, не здійснюється або є обмеженим. Існують також обставини, за яких підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, не застосовується на початкових стадіях процесу, але може застосовуватися на наступних етапах. Обмеження до застосування цього підходу, як правило, є результатом законодавчих та регуляторних вимог, які зобов'язують до певних дій.

46. Вимоги заморозити активи певних осіб чи установ в країнах, де такі вимоги існують, є незалежними від будь-якої оцінки ризику. Такі вимоги є абсолютними і не підпадають під дію процесу оцінки ризику. В той час, як підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, може сприяти ідентифікації підозрілих операцій, звітування про підозрілі операції, які були виявлені, не ґрунтується на оцінці ризику. (Див. параграф 119.)

47. Існує декілька компонентів заходів належної обачливості щодо клієнтів та контрагентів – ідентифікація та перевірка особи клієнтів і їх бенефіціарів, одержання інформації про мету та характер ділових відносин, здійснення поточних заходів належної перевірки. З цих компонентів ідентифікація та перевірка особи клієнтів є вимогами, які повинні виконуватися незалежно від підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Однак, на додаток до всіх компонентів заходів належної обачливості підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, дозволить визначити обсяг та кількість необхідної інформації, а також механізми дотримання цих мінімальних стандартів. Якщо було прийнято рішення, то обов'язок зберігати дані та

документи, одержані з метою проведення перевірки, а також дані щодо операцій, не залежить від рівня ризиків.

48. Країни можуть дозволити експертам з правових питань застосовувати зменшені або спрощені заходи за умови, що ризик відмивання кошів та фінансування тероризму є низьким. Однак, ці зменшені або спрощені заходи не обов'язково застосовуються до всіх аспектів перевірки клієнтів. Якщо ці виключення підпадають під певні умови, потрібно перевірити наявність цих умов, а якщо виключення залежить від певної порогової суми, потрібно вжити заходів, спрямованих на запобігання штучного роздрібнення операцій, яке здійснюється з метою уникнення порогової суми. Щоб об'єктивно оцінити ступінь ризику, може знадобитися додаткова інформація, окрім даних про особу клієнта, наприклад адреса клієнта. Це буде повторний процес: попередньої інформації про клієнта повинно бути достатньо для визначення подальших кроків, а в багатьох випадках моніторинг клієнта надасть додаткову інформацію.

49. Деякі форми моніторингу є необхідними для виявлення незвичних або підозрілих операцій. Навіть якщо клієнт становить низький ступінь ризику, моніторинг є необхідним для перевірки того, чи операції все ще мають низький рівень ризику, і якщо ні, то розпочинається процес відповідного перегляду рейтингу ризиків, які становить клієнт. Але ризики, які становить клієнт, можуть стати очевидними, коли ділові відносини з клієнтом вже почалися. Це робить відповідний та об'єктивний моніторинг клієнта суттєвим компонентом належним чином розробленого підходу, що ґрунтується на оцінці ризику; однак, в цьому контексті потрібно розуміти, що моніторинг всіх операцій, рахунків та клієнтів і контрагентів не може здійснюватися однаково. Крім того, якщо існує очевидна підозра у відмиванні коштів чи фінансуванні тероризму, це може розглядатись як випадок з високим ризиком, а тому необхідно вжити заходів належної обачливості, незважаючи ні на які виключення та пороги. Розглядаючи відносини між експертом з правових питань та його/її клієнтом, найбільш ефективною формою моніторингу найчастіше буде продовження експертом з правових питань дотримання та обізнаності про діяльність клієнта. Це вимагає від експертів з правових питань бути уважними до цієї бази моніторингу та від тренінгів для експертів з правових питань – враховувати цю особливість.

Відмінності між моніторингом, що ґрунтується на оцінці ризику, та політикою і процесами, що ґрунтуються на оцінці ризику

50. Політику і процеси, що ґрунтуються на оцінці ризику, потрібно відрізнити від моніторингу, що здійснюється визначеними компетентними органами чи СРО. В рамках практики здійснення моніторингу існує думка, що ресурси повинні спрямовуватися, беручи до уваги ризики, які становить окрема фірма чи установа. Методологія, прийнята визначеними

компетентними органами чи СРО з метою визначення обсягу ресурсів, необхідних для здійснення моніторингу, повинна включати мету ведення бізнесу, рівень ризику, систему внутрішнього контролю, а також повинна здійснювати порівняння між відповідними фірмами чи установами. Більш глобально, така методологія повинна визначати, що відносини між експертом з правових питань та клієнтом найчастіше є постійними. Методологія, що використовується для визначення обсягу ресурсів, повинна постійно оновлюватися і вдосконалюватися з метою відображення характеру, важливості та обсягу ризиків, під які підпадають фірми чи установи. Таке розставлення пріоритетів має призвести до посилення регуляторної уваги до експертів з правових питань, які займаються діяльністю, що оцінена як така, що становить підвищений ризик відмивання коштів або фінансування тероризму.

51. Однак, потрібно зазначити, що фактори ризику, які враховуються для встановлення пріоритетів роботи визначених компетентних органів чи СРО, будуть залежати не лише від внутрішніх ризиків, пов'язаних з діяльністю фірм чи установ, але і від якості та ефективності систем управління ризиками, впроваджених для усунення ризиків.

52. Зважаючи на той факт, що визначені компетентні органи чи СРО вже повинні були оцінити системи контролю та управління ризиками, впроваджені експертами з правових питань, доцільним є використання цих оцінок, принаймні, при здійсненні оцінки ризиків відмивання коштів або фінансування тероризму окремими фірмами чи установами.

Підсумки: підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму на національному рівні: головні елементи успіху

- Експерти з правових питань, визначені компетентні органи та/або СРО повинні мати доступ до надійної та дієвої інформації про наявні загрози.
- Потрібно зосереджувати особливу увагу на взаємодії між законодавчими, правоохоронними, регуляторними органами та представниками приватного сектору.
- Державні органи повинні публічно визнати, що підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, не зможе усунути всі елементи ризику.
- Державні органи відповідальні за створення середовища, в якому експерти з правових питань не боятимуться регуляторних санкцій, за умови, що вони діяли належним чином та впровадили відповідні внутрішні системи та заходи контролю.
- Працівники регуляторних органів чи СРО повинні бути добре

підготовлені в частині підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, при його застосуванні визначеними компетентними органами, СРО та експертами з правових питань.

ЧАСТИНА 2: ПОСІБНИК ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ

РОЗДІЛ 1: ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ ПІДХОДУ, ЩО ГРУНТУЄТЬСЯ НА ОЦІНЦІ РИЗИКУ

53. Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму допоможе визначеним компетентним органам, СРО та експертам з правових питань використовувати свої ресурси більш ефективно. Цей розділ визначає п'ять основних принципів, які повинна враховувати країна при розробці підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Вони також можуть бути враховані при розробці проекту найкращої практики.

54. П'ять принципів, визначених у цьому документі, спрямовані на надання допомоги країнам для вдосконалення їх режиму протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Вони не є обов'язковими і повинні вживатися, враховуючи особливості країни та спосіб регулювання діяльності експертів з правових питань в цій країні, а також обов'язки, які вони повинні виконувати.

Принцип перший: розуміння та реагування на загрози і вразливості: національна оцінка ризику

55. Успішне впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, з метою протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму залежить від об'єктивного розуміння загроз та вразливості. Якщо країна на національному рівні намагається запровадити підхід, що ґрунтується на оцінці ризиків, потрібно враховувати, що цьому б сприяла наявність чіткого розуміння ризиків, з якими стикається країна. Це розуміння з'являється після здійснення національної оцінки ризиків, що може допомогти у визначенні ризиків.

56. Національна оцінка ризиків повинна бути пристосована до особливостей кожної країни. Через низку різноманітних причин, включаючи структуру визначених компетентних органів чи СРО і особливості визначених нефінансових установ та професій, включаючи експертів з правових питань, оцінка кожної країни щодо ризиків буде унікальною, як і рішення щодо способів впровадження національної оцінки на практиці. Національна оцінка не повинна бути єдиним офіційним процесом чи документом. Бажаним результатом буде той факт, що рішення про розподіл повноважень та ресурсів на національному рівні ґрунтувалися на всебічному та актуальному розумінні ризиків. Визначені компетентні органи чи СРО, у співпраці з приватним сектором, повинні розглянути кращі способи досягнення цієї мети, водночас враховуючи будь-які юридичні обмеження

застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику для експертів з правових питань, а також будь-який ризик надходження інформації щодо відмивання коштів та фінансування тероризму.

Принцип другий: законодавча/регуляторна система, яка підтримує застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

57. Країни повинні перевірити, чи їх законодавча або регуляторна система сприяє застосуванню підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. За потреби встановлюється обов'язок інформувати про результати проведення національної системи оцінки.

58. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, не означає відсутності чіткого визначення того, що вимагається від визначених нефінансових установ та професій, включаючи експертів з правових питань. Однак, відповідно до підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, експерти з правових питань повинні мати достатньо гнучкості при впровадженні політики та процесів, які відповідають особливостям власної оцінки ризиків. На практиці, впроваджені стандарти можуть бути адаптовані чи змінені за допомогою додаткових заходів, спрямованих на усунення ризиків окремого експерта з правових питань та/або практики. Той факт, що політика та процедури, залежно від ступеню ризику, можуть бути гнучко застосовані до різних товарів, послуг, клієнтів та територій, не означає, що ця політика та процедура не повинні бути чітко визначені.

59. Основні мінімальні вимоги щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму можуть співіснувати з підходом, що ґрунтується на оцінці ризику. Насправді, обґрунтовані мінімальні стандарти, обсяг яких подвоюється з метою їх посилення при наявності підвищеного ризику, повинні бути в основі вимог щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Однак, ці стандарти повинні бути спрямовані швидше на конкретні результати (боротьба через затримання, виявлення та звітування про відмивання коштів та фінансування тероризму), аніж на чисто формальне застосування законодавчих та регуляторних вимог до кожного клієнта. СРО можуть допомогти у розробці таких стандартів для експертів з правових питань.

Принцип третій: розробка системи моніторингу з метою підтримки застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

60. В окремих країнах СРО можуть відігравати важливу роль у регулюванні діяльності експертів з правових питань, що може ґрунтуватись на фундаментальних конституційних принципах. Деякі СРО мають можливість проводити аудит та розслідування щодо своїх власних учасників, хоча у деяких країнах ці повноваження можуть бути обмежені до перегляду політик та процедур щодо специфічних клієнтів та справ. Залежно від

повноважень та обов'язків, покладених на СРО, такі організації можуть спрощувати або забезпечувати дотримання експертами з правових питань відповідного законодавства та/або розробляти посібники стосовно протидії відмиванню коштів. У деяких країнах СРО можуть забезпечувати більший рівень нагляду ніж передбачено урядовою або регуляторною програмою із протидії відмиванню коштів. СРО мають тісно співпрацювати з національними регуляторними органами з протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Країни мають переконатись, що СРО мають достатні ресурси для виконання своїх обов'язків у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. В окремих випадках професіонали у правовій сфері можуть займатись діяльністю, що виходить за межі Рекомендації 12, що може також потребувати нагляду компетентних органів відповідно до національного законодавства.

61. За потреби визначені компетентні органи чи СРО повинні запровадити підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, в процес здійснення моніторингу за вжитими заходами щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Це повинно ґрунтуватися на повному та всебічному розумінні видів діяльності, яку здійснюють експерти з правових питань, та ризиків відмивання коштів і фінансування тероризму, під які вони підпадають. Визначені компетентні органи та СРО можливо потребують визначити пріоритети ресурсів, ґрунтуючись на загальній оцінці ризиків у практиці експертів з правових питань.

62. Визначені компетентні органи та СРО, які мають повноваження, не пов'язані з протидією відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, повинні розглядати ці ризики паралельно з іншими оцінками ризиків, які здійснюються ними завдяки наявності ширших повноважень.

63. Такі оцінки ризиків допоможуть визначеним компетентним органам чи СРО вирішити, куди саме направляти ресурси у своїй програмі моніторингу з тим, щоб використовувати мінімальну кількість ресурсів для досягнення найбільш можливих результатів. Оцінка ризиків може також визначити, що компетентний орган чи СРО не має достатніх ресурсів для усунення ризиків. За таких обставин компетентний орган чи СРО можуть потребувати додаткових ресурсів, чи повинні пристосувати інші стратегії до управління та зменшення будь-яких неприйнятних ризиків.

64. Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, до моніторингу вимагає, щоб працівники визначених компетентних органів чи СРО були здатними приймати рішення, що ґрунтуються на принципах, способом, який застосовують також працівники експертів з правових питань. Ці рішення включають застосування відповідних заходів протидії з відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Таким чином, визначений компетентний орган чи СРО повинні знайти кращі способи підготовки персоналу стосовно застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику,

до моніторингу. Працівники повинні бути добре ознайомлені з основними принципами підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, можливими способами його застосування та результатами його успішного застосування в контексті національної оцінки ризиків.

Принцип четвертий: визначення головних учасників та забезпечення дотримання міжнародних стандартів

65. Країни повинні визначити головні заінтересовані сторони при застосуванні підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, до боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Способи визначення відрізнятимуться в кожній країні. Особливо виважено потрібно приймати рішення щодо знаходження способів ефективного розподілу обов'язків та здійснення обміну інформацією. Наприклад, може бути прийняте рішення стосовно того, який орган чи органи можуть забезпечити експертам з правових питань допомогу у впровадженні підходу, що ґрунтується на оцінці ризику до протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

66. Перелік потенційних сторін може включати:

- Уряд - може включати законодавчі, виконавчі та судові органи влади.
- Правоохоронні органи, які можуть включають поліцію, митну службу та подібні органи.
- Підрозділи фінансової розвідки (ПФР), служби безпеки та інші аналогічні органи.
- Визначені компетентні органи/СРО (зокрема колегії адвокатів та юридичні об'єднання).
- Приватний сектор, який може включати експертів з правових питань та юридичні фірми, організації експертів з правових питань та асоціації, такі як національні, державні, місцеві та спеціалізовані професійні об'єднання та колегії адвокатів.
- Державний сектор, який вживає заходи щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, що були розроблені з метою захисту законослухняних громадян. Однак, ці заходи також можуть створювати перешкоди для клієнтів експертів з правових питань.
- Інші сторони, що роблять вклад в концептуальну базу, яка підтримує підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, наприклад, науковці та засоби масової інформації.

67. Зрозуміло, що уряд зможе здійснювати вплив на деяких з цих заінтересованих сторін більш ефективно, ніж на інші. Однак, незважаючи на

його здатність впливати, уряд повинен з'ясувати, як можна спонукати всі заінтересовані сторони підтримувати кроки, спрямовані на боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

68. Наступним елементом є роль уряду в отриманні визнання відповідності підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, визначеними компетентними органами. Цьому можуть сприяти чіткі та послідовні заяви відповідних органів з наступних питань:

- Можливість експертів з правових питань проявляти гнучкість під час впровадження своїх внутрішніх систем та заходів контролю, враховуючи при цьому низький та високий ступені ризику, за умови, що такі системи та заходи є обґрунтованими. Однак, існують мінімальні законодавчі та регуляторні вимоги і елементи, які повинні застосовуватися незалежно від ступеню ризику, наприклад, звітування про підозрілі операції і мінімальні заходи належної обачливості щодо клієнтів.

- Визнання того, що здатність експертів з правових питань виявляти і припиняти відмивання коштів та фінансування тероризму інколи може бути обмежена і що інформація про фактори ризику не завжди є повною чи наявною. Таким чином, повинна реалізовуватися політика та здійснюватись моніторинг того, що може досягти експерт з правових питань із використання систем контролю, спрямованих на запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Експерт з правових питань може добросовісно вживати всі необхідні заходи протидії відмиванню коштів та письмово обґрунтовувати свої рішення, але все ж стати об'єктом злочинного посягання.

- Визнання того, що не всі ситуації з високим рівнем ризику є ідентичними, а тому не завжди вимагають застосування однакових заходів посиленої обачливості.

Принцип п'ятий: обмін інформацією між державним та приватним сектором

69. Ефективний обмін інформацією між державним та приватним сектором складає невід'ємну частину національної стратегії боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. У багатьох випадках це дозволить представникам приватного сектору надавати визначеним компетентним органам чи СРО інформацію, одержану в результаті обміну інформацією з урядом. В країнах, де СРО здійснюють регулювання та моніторинг діяльності експертів з правових питань щодо дотримання норм протидії відмиванню коштів, такі СРО можуть отримувати інформацію пов'язану із стратегією країни щодо протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. В межах, в яких інформація може бути розкрита

відповідно до застосовуваних законів, положень та правил, результати можуть бути доступними визначеним компетентним органам.

70. Державні органи, правоохоронні органи, визначені компетентні органи та інші установи мають першочерговий доступ до інформації, яка може допомогти експертам з правових питань знайти неофіційні рішення, що приймалися під час застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, до протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Таким чином, експерти з правових питань можуть краще зрозуміти правові потреби клієнта. Бажано, щоб державні та приватні установи співпрацювали з метою визначення інформації, яка є цінною для здійснення боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, і розроблювали способи здійснення ефективного та вчасного обміну інформацією.

71. Щоб бути ефективним, інформаційний обмін між державним та приватним сектором повинен супроводжуватися відповідним обміном між власне державними органами. ПФР, визначені компетентні та правоохоронні органи повинні здійснювати інформаційний обмін та реагувати на одержані результати і виявлені недоліки з метою надання послідовної і змістовної інформації приватному сектору. Всі сторони повинні з'ясувати, які заходи контролю є необхідними для відповідного захисту таємної інформації, якою володіють державні органи, від занадто широкого розповсюдження.

72. Відповідні сторони повинні підтримувати діалог з метою визначення того, яка інформація виявилася корисною у боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Наприклад, види інформації, якою з користю можуть обмінюватися державний та приватний сектор, включають:

- Оцінку ризиків країни.
- Типології чи оцінку способів неправомірного використання злочинцями, залученими до відмивання коштів і фінансування тероризму, визначених нефінансових установ та професій, особливо експертів з правових питань.
- Реакцію на повідомлення про підозрілу діяльність та інші відповідні повідомлення.
- Цільову нетаємну інформацію. За деяких обставин і за умови дотримання заходів контролю, національної законодавчої і регуляторної системи державним органам дозволяється здійснювати з експертами з правових питань обмін цільовою таємною інформацією.
- Країни, особи та організації, чії активи або операції були заморожені.

73. Обираючи інформацію, яка може бути з користю передана, державні органи повинні звернути увагу експертів з правових питань на те, що інформація, одержана від державних органів, повинна доповнювати, але не замінювати власну оцінку експертів з правових питань. Наприклад, країни можуть вирішити не створювати чітко визначені, затверджені керівництвом країни списки клієнтів з низьким ступенем ризику. Натомість, державні органи можуть віддавати перевагу обміну інформації, що зробить вклад у процес прийняття рішення експертами з правових питань разом з іншою відповідною інформацією, доступною експертам з правових питань.

РОЗДІЛ 2: ВПРОВАДЖЕННЯ ПІДХОДУ, ЩО ҐРУНТУЄТЬСЯ НА ОЦІНЦІ РИЗИКУ

Оцінка ризику як національний пріоритет:

74. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, повинен будуватися на розумних засадах: спочатку потрібно переконатися, що ризики усвідомлюються як негативне явище. Цей підхід як такий повинен ґрунтуватися на оцінці загроз. Це правило повинно виконуватися завжди при застосуванні підходу, незалежно від того, хто його застосовує – країни чи експерти з правових питань та/або фірми. Підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, повинен доповнюватися спробами підвищити рівень обізнаності про ризики, з якими стикається країна. Це можна назвати національною оцінкою ризиків.

75. Національна оцінка ризиків є, по суті, описом основної інформації, спрямованої на надання допомоги визначеним компетентним органам, СРО, правоохоронним органам, ПФР, фінансовим установам та визначеним нефінансовим установам і професіям в забезпеченні того, що рішення щодо розподілу обов'язків та ресурсів на національному рівні ґрунтуються на практичному, всебічному та сучасному розумінні ризиків.

76. Національна оцінка ризиків повинна бути адаптована до особливостей кожної країни, як в процесі її виконання, так і в підбитті підсумків, однак країни повинні враховувати, що відмивання коштів та фінансування тероризму можуть мати міжнародний масштаб, а тому така інформація може стати в нагоді під час здійснення національної оцінки ризиків. Фактори, які можуть вплинути на ступінь ризику відмивання коштів і фінансування тероризму в країні, включають:

- Політичну ситуацію.
- Правову ситуацію.
- Економічну структуру країни.
- Культурні фактори та тип громадянського суспільства.

- Джерела, місце та рівень концентрації злочинної діяльності.
- Обсяг та склад ринку фінансових послуг.
- Форма власності фінансових установ та визначених не фінансових установ та професій.
- Обсяг та вид діяльності, що здійснюють визначені не фінансові установи та професії, включаючи незалежних експертів з правових питань.
- Органи корпоративного управління, пов'язані з фінансовими установами та визначеними не фінансовими установами і професіями.
- Особливості платіжних систем та ступінь розповсюдженості готівкових операцій.
- Географічне розповсюдження операцій та клієнтів фінансових установ та визначених не фінансових установ та професій.
- Типи товарів та послуг, які пропонуються на ринку фінансових послуг та визначеними не фінансовими установами і професіями.
- Типи клієнтів, яким надають послуги фінансові установи та визначені не фінансові установи і професії.
- Типи предикатних злочинів.
- Сума незаконних коштів, одержаних в межах країни.
- Сума незаконних коштів, одержаних за кордоном та відмитих в країні.
- Основні канали та методи, що використовуються з метою відмивання коштів чи фінансування тероризму.
- Сектори ураження законної економіки.
- Тіньові/неофіційні сектори економіки.

77. Країни повинні шукати шляхи підвищення рівня національної обізнаності про ризики відмивання коштів та фінансування тероризму. Відповідні питання можуть включати: Який орган чи органи будуть відповідальні за здійснення національної оцінки ризиків? Наскільки офіційною повинна бути ця оцінка? Чи повинна точка зору визначених компетентних органів або СРО бути опублікована? Це питання, які повинні розглянути визначені компетентні органи чи СРО.

78. Бажано, щоб рішення про розподіл обов'язків і ресурсів на національному рівні ґрунтувалися на всебічному та актуальному розумінні

ризиків. Для того, щоб досягти бажаного результату, визначені компетентні органи та СРО повинні переконатися, що вони виявляють та забезпечують визначені не фінансові установи та професії (включаючи експертів з правових питань) інформацією, необхідною для підвищення рівня обізнаності та розробки і впровадження заходів, спрямованих на усунення ризиків.

79. Розробка та впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, передбачає формування оцінки. Важливо, щоб ця оцінка ґрунтувалася на достатній інформації. Таким чином, щоб бути ефективним, підхід повинен ґрунтуватися на відповідній інформації, а, за потреби, включати і таємну фінансову інформацію. Також повинні бути зроблені кроки для забезпечення того, щоб оцінка ризику ґрунтувалася на новій та чіткій інформації. Уряди у співпраці з правоохоронними органами, ПФР, визначеними компетентними органами, СРО та власне з експертами з правових питань повинні використовувати свої знання та досвід для розробки такого підходу, який би відповідав особливостям країни. Ця оцінка не повинна бути статичною, а, навпаки, з часом змінюватися, залежно від нових обставин та загроз. Таким чином, країни повинні сприяти спрощенню обміну інформацією між різними установами та органами, щоб усунути будь-які інституційні перешкоди для здійснення інформаційного обміну.

80. Незалежно від форми, національна оцінка ризиків разом із заходами, спрямованими на усунення цих ризиків, може надати інформацію щодо того, як застосовуються ресурси у боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, враховуючи при цьому інші відповідні політичні цілі країни. Оцінка допомагає з'ясувати, наскільки ефективно ці ресурси розподіляються між різними державними органами та СРО та наскільки ефективно ці органи використовують свої ресурси.

81. Крім сприяння визначеним компетентним органам та СРО у вирішенні питання щодо ефективного розподілу ресурсів, спрямованих на боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, національна оцінка ризиків може допомогти особам, які приймають рішення, обрати найкращу стратегію впровадження регуляторного режиму для усунення виявлених ризиків. Занадто потужні заходи боротьби з ризиками можуть бути руйнівними і мати негативні наслідки через створення необґрунтованих перешкод для експертів з правових питань. І, навпаки, менш агресивні заходи можуть бути недостатніми для захисту суспільства від ризиків, що становлять злочинці та терористи. Об'єктивне розуміння ризиків на національному рівні може допомогти уникнути таких загроз.

82. 24 Рекомендація FATF вимагає, щоб експерти з правових питань підпадали під ефективну систему моніторингу і забезпечували виконання вимог щодо протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. При розробці цієї системи потрібно приділяти увагу ризикам відмивання коштів та фінансування тероризму у певному секторі. Повинен бути створений визначений компетентний орган (СРО), відповідальний за здійснення моніторингу та забезпечення виконання вимог експертами з правових питань.

Цей орган або СРО повинні мати відповідні повноваження та ресурси з метою виконання своїх функцій, включаючи функції щодо здійснення моніторингу та застосування санкцій.

Визначення допустимого рівня ризику

83. Рівень ризику відмивання коштів/фінансування тероризму залежить як від внутрішніх, так і від зовнішніх факторів. Наприклад, рівень ризику може підвищитись через такі внутрішні фактори ризику, як неправильний розподіл ресурсів, невідповідні заходи контролю ризиків та недостатнє залучення вищого керівництва до цих процесів. Рівень ризику може також зрости через такі зовнішні фактори, як дії третіх сторін та/або політичні і громадські події.

84. Як було описано у частині першій, вся діяльність включає елемент ризику. Визначені компетентні органи та СРО не повинні забороняти експертам з правових питань вести бізнес з клієнтами з високим рівнем ризику. Однак, експерти з правових питань повинні бути обережними при здійсненні, за допомогою цього або іншого посібника, ідентифікації ризиків, пов'язаними з веденням діяльності з високо-ризиковими клієнтами.

85. Однак, це не виключає необхідності встановлювати основні мінімальні вимоги. Наприклад, Рекомендація 5 (вона стосується експертів з правових питань разом з Рекомендацією 12) зазначає, що у випадку, «коли [експерт з правових питань] не здатний дотримуватися вимог щодо належної обачливості, він не може відкрити рахунок, розпочати ділові відносини чи здійснити операцію; або повинен припинити ділові відносини; та повинен подати повідомлення про підозрілі операції клієнта». Отже, потрібно досягнути рівноваги між двома крайнощами – відмовою обслуговувати клієнтів і контрагентів та веденням бізнесу з клієнтами з неприйнятно високим рівнем ризику, який неможливо усунути. Але згідно з пояснювальною запискою до Рекомендації 16, у тих країнах, де впроваджено вимогу щодо звітування, питання щодо особливих прав експертів з правових питань чи професійної таємниці, повинні вирішуватися в кожній країні³.

86. У випадку впровадження експертами з правових питань підходу, оснований на оцінці ризику, компетентні органи та СРО повинні вимагати від них впровадження політики, програм, процедур та систем пом'якшення ризиків, але водночас розуміти, що навіть при застосуванні цих систем не кожна підозріла операція буде обов'язково виявлена. Вони також повинні забезпечувати ефективне застосування цих програм, процедур та систем з метою запобігання використанню експертів з правових питань в якості каналів відмивання злочинних коштів та забезпечувати збереження ними

³ Див. Додаток 1 для підсумків рішень судових органів з цього питання.

даних і надання повідомлень (коли це встановлено законодавством), які стануть в нагоді національним органам у боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Ефективна політика та процедури знизять рівень ризику, але навряд чи усунуть його повністю. Оцінка ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму вимагає суджень і не є точною наукою. Моніторинг спрямований на виявлення незвичайних чи підозрілих операцій з поміж величезної кількості законних операцій. Крім того, визначення того, що є незвичайним, не може бути чітким, адже поняття «звичайна операція» залежить від типу діяльності клієнта. Саме тому визначення чіткого профілю клієнта є важливим елементом управління системою, що ґрунтується на оцінці ризику. Більш того, процедури та системи дуже часто створюються на основі попередніх типологій. Але злочинці швидко вдосконалюють свої методи, зменшуючи при цьому корисність таких типологій.

87. Окрім того, не всі ситуації з високим рівнем ризику є ідентичними, а тому не завжди вимагають однакового обсягу застосування заходів належної обачливості. Як результат, визначені компетентні органи/СРО очікують, що експерти з правових питань виявлятимуть різні типи випадків з високим рівнем ризику та будуть застосовувати до них відповідні заходи пом'якшення. Більш детальна інформація щодо виявлення різних типів ризику зазначена у частині третій, «Посібник для експертів з правових питань щодо впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику».

Здійснення відповідних заходів нагляду/моніторингу для підтримки підходу, що ґрунтується на оцінці ризику

88. Визначені компетентні органи та СРО повинні виявляти недоліки за допомогою програми здійснення виїзних та невиїзних перевірок, а також за допомогою аналізу внутрішньої та іншої наявної інформації.

89. Під час здійснення перевірок визначені компетентні органи та СРО повинні переглянути оцінку ризиків експертів з правових питань, їх політику, процедури та системи контролю з метою визначення загального профілю діяльності експерта щодо ризиків, а також відповідність його заходів пом'якшення ризиків. За потреби, оцінка, проведена іншими або для інших експертів з правових питань, може бути корисним джерелом інформації. Оцінка компетентного органу/СРО щодо здатності та прагнення керівництва вживати необхідні кореляційні заходи є також визначальним фактором. Визначені компетентні органи та СРО повинні вживати відповідні заходи для забезпечення належного та вчасного усунення слабких місць, беручи до уваги те, що виявлені недоліки можуть призвести до негативних наслідків. Таким чином, системні порушення та неналежні заходи контролю приведуть до встановлення більш суворого режиму нагляду і моніторингу.

90. Однак, може статися, що не виявлення певної операції з високим рівнем ризику чи операцій певного клієнта з високим рівнем ризику приведе

до негативних наслідків, особливо, якщо суми операцій є значними, або якщо типологія відмивання коштів та фінансування тероризму є добре відомою, або якщо схема залишалася довгий час невикритою. Такий випадок може свідчити про накопичення практики поганого управління ризиками чи про систематичні порушення щодо виявлення високих ризиків, здійснення моніторингу, підготовки персоналу та проведення внутрішнього контролю. Таким чином, такі порушення обґрунтовують застосування заходів, спрямованих на забезпечення виконання вимог щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

91. Визначені компетентні органи та СРО можуть і повинні використовувати свої знання ризиків, пов'язаних з товарами, послугами, клієнтами та територіями, для вивчення оцінки ризиків експерта з правових питань, враховуючи при цьому, що вони можуть володіти інформацією, яка була недоступною для експерта, а тому він не здатний був взяти до уваги цю інформацію в процесі розробки та впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Визначені компетентні органи і СРО (та інші заінтересовані сторони) використовують ці знання для випуску посібника, який допомагатиме експертам з правових питань в процесі управління ризиками. Якщо експертам з правових питань дозволяється самостійно визначати обсяг заходів належної обачливості, беручи до уваги рівень ризиків, вони повинні дотримуватися вимог посібника, виданого визначеними компетентними органами та СРО⁴. Посібник, розроблений для експертів з правових питань, вважається найбільш ефективним. Оцінка за допомогою підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, допоможе, наприклад, виявити випадки, коли експерти використовують занадто вузькі категорії ризику, які не охоплюють всі існуючі ризики, або застосовують критерії, які виявляють велику кількість ділових відносин з високим рівнем ризику, але при цьому не застосовують відповідні додаткові заходи належної обачливості.

92. У контексті підходу, що ґрунтується на оцінці ризику, першочергова увага визначених компетентних органів та СРО повинна зосереджуватися на визначення того, чи програми експерта з правових питань щодо виконання вимог по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму і щодо управління ризиками виконують мінімальні регуляторні вимоги та чи належно і ефективно вони зменшують рівень ризиків. Мета моніторингу полягає не в забороні здійснювати діяльність з високим рівнем ризику, а в перевірці того, що експерти з правових питань ефективно впровадили відповідну стратегію зменшення рівня ризику. Відповідні органи повинні, при вирішенні питання щодо вжиття заходів (включаючи накладення штрафів та санкцій), враховувати та зосереджувати особливу увагу на оцінці експертів з правових питань, які впроваджують та/або розробляють підхід, оснований на оцінці ризику, чий судження з часом

⁴ Суттєві критерії методології 25.1 та 5.12, Рекомендації 5 та 25 FATF

можуть виявитися помилковими. У деяких країнах та ситуаціях судові органи самостійно визначають, чи експерт з правових питань виконав своє зобов'язання щодо здійснення об'єктивної оцінки.

93. Згідно з Рекомендацією 24 визначені компетентні органи та СРО повинні мати відповідні повноваження для здійснення своїх функцій, включаючи повноваження застосовувати санкції за недотримання статутних та регуляторних вимог щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Штрафи та/або покарання застосовуються не у всіх регуляторних заходах (адже вони дозволені не у всіх юрисдикціях), спрямованих на корегування і усунення недоліків боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Однак, відповідно до вимог цього параграфу, визначені компетентні органи, судові органи та СРО повинні мати повноваження і прагнення застосовувати відповідні санкції у випадках, коли існують суттєві недоліки. Також, такі дії можуть приймати форму програми корегування під час здійснення нормального процесу моніторингу.

94. Розглянувши вищезазначені фактори, стає зрозуміло, що об'єктивний моніторинг ґрунтується на двох основних аспектах:

а) Регуляторна прозорість

95. При здійсненні відповідних дій регуляторна прозорість є надзвичайно важливим аспектом. Визначені компетентні органи та СРО усвідомлюють, що експерти з правових питань, прагнучи до свободи при здійсненні власної оцінки ризиків, все ж потребують управління щодо виконання регуляторних обов'язків. Отже, визначені компетентні органи та СРО, відповідальні за здійснення моніторингу, повинні бути чіткими при встановленні вимог та повинні обрати відповідні механізми повідомлення про свої вимоги. Наприклад, вони можуть встановити основні вимоги, що ґрунтуються передусім на досягненні бажаних результатів, а не на детальній процедурі.

96. Незалежно від того, яка процедура застосовується, принцип керування необхідний для усвідомлення експертами з правових питань своїх правових зобов'язань та регуляторних очікувань. У випадку відсутності прозорості, є ризик, що дії моніторингу можуть виявитися непропорційними та непередбачуваними, що може підірвати навіть найефективніше застосування експертами з правових питань підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.

б) загальна підготовка, підготовка персоналу визначених компетентних органів, СРО та правоохоронних органів.

97. СРО та інші органи, які виконують наглядову та навчальну функцію для експертів з правових питань та професійних правових асоціацій, зацікавлені в ефективній системі, основаній на оцінці ризику. Це включає

підготовку навчальних матеріалів для правових експертів, подальше надання рекомендацій та підвищення обізнаності про загрози та ризики, пов'язані з відмиванням коштів. Основним способом навчання правових експертів та надання їм рекомендацій щодо ефективної боротьби з відмиванням коштів – це забезпечення їх реальними типологіями, особливо тими, де є неусвідомлена причетність.

98. У контексті підходу, оснований на оцінці ризику, не можливо точно визначити, що експерт з правових питань повинен робити у всіх випадках, щоб виконувати свої регуляторні зобов'язання. Але особлива увага повинна бути приділена питанню, як найкраще забезпечити послідовне впровадження передбачуваних та пропорційних моніторингових дій. Ефективність підготовки щодо здійснення моніторингу, таким чином, буде важливим фактором успішного впровадження пропорційних наглядових/моніторингових дій.

99. Підготовка повинна бути спрямована на надання можливості працівникам визначених компетентних органів/СРО формувати об'єктивну порівняльну оцінку систем та заходів по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму. При здійсненні оцінки важливо, щоб визначені компетентні органи та СРО були здатними формувати оцінку щодо систем управління у світлі ризиків, з якими стикаються юридичні фірми, та наявної практики ведення бізнесу. Визначені компетентні органи та СРО також можуть проводити порівняльну оцінку з метою виявлення сильних і слабких сторін різних заходів професійних правових організацій.

100. Підготовка повинна передбачати надання інструкцій працівникам визначених компетентних органів та СРО щодо здійснення перевірки - чи вище керівництво впровадило систему управління ризиками та систему їх визначення, чи застосовуються необхідні процедури контролю. Навчання також повинно включати використання певних посібників. Визначені компетентні органи та СРО повинні переконатися, що існує достатньо ресурсів для забезпечення ефективного впровадження системи управління ризиками.

101. Для виконання цих завдань підготовка повинна надавати працівникам визначених компетентних органів та СРО можливість адекватно оцінювати:

- Якість внутрішніх процедур, включаючи регулярні навчальні програми для працівників, внутрішній аудит, дотримання законодавства та здійснення функцій з управління ризиками.
- Чи система управління ризиками відповідає профілю ризику експерта з правових питань і чи вона періодично змінюється разом зі зміною профілю ризику.

- Участь вищого керівництва у перевірці того, чи ефективно вони здійснюють управління ризиками та чи вжили вони всіх необхідних заходів контролю.

102. Навчання експертів з правових питань щодо боротьби з ВК/ФТ та щодо підходу, ґрунтованого на оцінці ризику, є головним елементом ефективності вищезазначеного підходу. Визначені компетентні органи, за участю СРО, експертів з правових питань та інших відповідних організацій, повинні розглянути способи заохочення навчальних центрів (наприклад, університетів та правових шкіл) включати в програму навчання та підвищення кваліфікації експертів з правових питань на усіх рівнях питання, пов'язані із законодавством в сфері боротьби з ВК/ФТ, та питання щодо особливої ролі, яку експерти з правових питань можуть відігравати у боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

ЧАСТИНА 3: ПОСІБНИК ДЛЯ ЕКСПЕРТІВ З ПРАВОВИХ ПИТАНЬ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПІДХОДУ, ОСНОВАНОГО НА ОЦІНЦІ РИЗИКУ

РОЗДІЛ 1: КАТЕГОРІЇ РИЗИКУ

103. Потенційні ризики відмивання коштів та фінансування тероризму, з якими стикаються експерти з правових питань, різняться залежно від багатьох факторів, включаючи види діяльності, які надають правові експерти, вид та особу клієнта, суть відносин з клієнтом та їх походження. Експерти з правових питань повинні ідентифікувати критерії, які допоможуть їм краще оцінювати потенційні ризики відмивання коштів та фінансування тероризму, які може становити їх діяльність, а потім повинні впроваджувати обґрунтований підхід, оснований на оцінці ризику, що базується на цих критеріях. Такі критерії не є вичерпними і не є обов'язковими, але вони повинні застосовуватися обґрунтованим способом, який відповідає особливостям країни та враховує спосіб регулювання експертів з правових питань в цій країні та обов'язки, яких вони повинні дотримуватися.

104. Ідентифікація ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, пов'язаних з певними клієнтами чи категоріями клієнтів, а також певними видами діяльності, дозволить експертам з правових питань визначити та вжити обґрунтованих та пропорційних заходів контролю, спрямованих на пом'якшення цих ризиків. Хоча оцінка ризиків повинна зазвичай здійснюватися на стадії започаткування відносин з клієнтом, суть порад та послуг, які часто надає експерт з правових питань, означає, що автоматична система моніторингу операцій того типу, яка використовується фінансовими установами, буде неприйнятною для багатьох експертів з правових питань. Фізичні особи – експерти з правових питань, працюючи з клієнтом, мають більше можливостей для ідентифікації та виявлення змін в роботі або у виді діяльності клієнта, але інформація про клієнта та його діяльність розширюватиметься у процесі розвитку відносин, які є зазвичай довготривалими. Експерти з правових питань повинні враховувати природу ризиків, які становлять відокремлені, незначні та короткострокові відносини з клієнтом, які, залежно від обставин, можуть мати невисокий ризик.

105. Обсяг та рівень моніторингу залежатиме від природи та частоти зустрічей. Експерт з правових питань також може бути змушений з часом оновити свою оцінку ризику певного клієнта, ґрунтуючись на інформації, отриманій від визначеного компетентного органу, СРО та з інших достовірних джерел.

106. Рівень ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму можна визначити, використовуючи різні категорії. Застосування категорій

ризик у формує стратегію управління потенційними ризиками, надаючи експертам з правових питань можливість здійснювати обґрунтовану та пропорційну оцінку ризиків клієнта. Найбільш поширені категорії ризику – це: країна або територія, клієнт та послуги. Увага, приділена цим категоріям ризику (окремо чи в сукупності) при здійсненні загальної оцінки ризику відмивання коштів може різнитися залежно від експерта з правових питань та/або юридичної фірми, особливо враховуючи розмір, розвиток, суть та обсяг послуг, які надаються експертом з правових питань та/або фірмою. Однак, такі критерії не повинні розглядатися окремо один від одного. Експерти з правових питань, зважаючи на їх індивідуальну практику та обґрунтовану оцінку, повинні самостійно визначити, на які фактори ризику потрібно звертати більше уваги.

107. Хоча не існує узгодженого переліку категорій ризику, все ж наведені у цьому посібнику приклади є найбільш поширеними категоріями ризику. Також не існує єдиної методології застосування цих категорій ризику. Однак, застосування цих категорій ризику має за мету допомогти у визначенні ефективної стратегії управління потенційними ризиками.

Ризик, який становить країна/територія

108. Немає загальноприйнятого визначення, сформованого визначеними компетентними органами, СРО або експертами з правових питань, яке б вказувало, яка країна або яка географічна територія (включаючи країну, де здійснюється незалежна правова діяльність) становить вищий ризик. Ризик, який становить країна, у поєднанні з іншими факторам ризику, надає корисну інформацію щодо ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Ризики відмивання коштів та фінансування тероризму мають здатність виникати з будь-якого джерела, наприклад місце проживання клієнта, місце проведення операції та місце джерела фінансування. Країни, які становлять високий ризик, включають:

- Країни, до яких застосовано санкції, ембарго або подібні заходи з боку, наприклад, ООН. Крім того, за деяких обставин країни, до яких застосовано санкції або подібні заходи з боку таких організацій, як ООН, але які не можуть бути загально визнаними, можуть в подальшому братися до уваги експертом з правових питань через позицію установи, яка застосувала санкції, або через природу застосованих заходів.

- Країни, в яких, за даними з надійних джерел⁵, є недоліки в законах з протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму, положеннях та інших заходах.

⁵ «Надійними джерелами» вважається інформація, що надається добре відомими організаціями, які мають добру репутацію, та які оприлюднюють таку інформацію та роблять її широко доступною. Крім FATF та подібних до неї регіональних організацій, до таких джерел належать наднаціональні або міжнародні організації, такі як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Егмонтська група підрозділів фінансових розвідок, а також відповідні національні державні органи та недержавні організації (наведений перелік не є

- Країни, на території яких, за даними з надійних джерел, здійснюється фінансування та підтримка терористичної діяльності.
- Країни, в яких, за даними з надійних джерел, рівень корупції або інших видів злочинності є високим.

Ризик, який становить клієнт

109. Визначення потенційних ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, що становить клієнт або категорія клієнтів, є надзвичайно важливим для розвитку та впровадження усієї основаної на оцінці ризику системи. При проведенні оцінки, ґрунтуючись на власних критеріях, експерт з правових питань повинен визначити, чи даний клієнт становить високий ризик та чи він потенційно здійснює негативний вплив на фактори зменшення ризику. Застосування різних факторів ризику може зменшити або підвищити рівень ризику, що визначається під час здійснення оцінки. Категорії клієнтів, чії види діяльності можуть становити високий рівень ризику, включають:

- Політично заангажовані особи як клієнти з високим рівнем ризику – якщо експерт з правових питань надає правову допомогу клієнту, який є політично заангажованою особою, або якщо політично заангажована особа є бенефіціаром клієнта по відношенню до діяльності, визначеної у Рекомендації 12, тоді експерт з правових питань повинен застосувати відповідні посилені заходи належної перевірки, що вимагаються Рекомендацією 6. Певні фактори, які вплинуть на обсяг та суть заходів належної перевірки клієнта, включають індивідуальні особливості політично заангажованої особи, її країну, вид діяльності, яку ця особа просить експерта з правових питань здійснити, а також спостереження (нагляд), що здійснюється щодо політично заангажованої особи в її країні.
- Якщо політичний діяч є іншим чином залученим до клієнта (інший, ніж за обставин Рекомендації 6), тоді характер ризику повинен розглядатися в світлі усіх відповідних обставин, таких як:
 - Характер відносин між клієнтом та політичним діячем. Навіть якщо політичний діяч не має контрольної частки або домінуючої позиції у правлінні або у керівництві та тим самим не кваліфікується як бенефіціарний власник, політичний діяч незважаючи на це може завдати шкоди оцінці ризику.
 - Характер клієнта (наприклад, є державною компанією, чії акції котируються на біржі).

- Характер очікуваних послуг. Наприклад, нижчі ризики можуть існувати, якщо політичний діяч не є клієнтом, але є директором клієнта, який є державною компанією, чії акції котируються на біржі, та клієнт придбає реальне майно для належної зустрічної компенсації.
- Клієнти утримують свої ділові відносини або запитують послуги за незвичайних або нетрадиційних обставин (як оцінено в усіх обставинах представлення).
- Клієнти, у яких структура або характер установи або відносин перешкоджає своєчасній ідентифікації дійсного бенефіціарного власника або контрольних часток, таких як непояснене використання юридичних осіб або юридичних домовленостей, іменних акцій або акцій на пред'явника.
- Клієнти, які провадять діяльність з великим обігом готівки (та готівкового еквіваленту), включаючи:
 - Надавачі грошових послуг (наприклад, пункти здійснення переказів, пункти обміну валют, агенти з переказу коштів та торгівці банківськими білетами та інші види бізнесу, що пропонують можливості переказу коштів).
 - Казино, ставки та інша діяльність, пов'язана з гральним бізнесом.
 - Діяльність, що зазвичай не є діяльністю з великою місткістю готівки, породжують значні суми готівки.
- Якщо клієнти оперують великою місткістю готівки, вони підлягають та регулюються повним спектром вимог по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму, що відповідають Рекомендаціям FATF, це може пом'якшити ризики.
- Благодійні та інші «неприбуткові» організації, які не підлягають моніторингу або нагляду (особливо ті, що діють на транскордонній основі) з боку визначених компетентних органів⁶ або СРО.
- Клієнти, що використовують фінансових посередників, фінансові установи або експертів з правових питань, які не підлягають дії відповідних законів та заходів по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму, та які не підлягають належному нагляду з боку компетентних органів або СРО.

⁶ Дивіться Спеціальну Рекомендацію VIII.

- Клієнти, які мають судимості за злочини, що породжують доходи, які інструктують експертів з правових питань (які обізнані про такі судимості) щодо вжиття певних дій від їх імені.
- Клієнти, які не мають адреси, або мають велику кількість адрес без законних підстав.
- Клієнти, які змінюють свої інструкції щодо розрахунків або виконань без належного пояснення.
- Використання експертів з правових питань та домовленостей без будь-якої явної правової або законної податкової, ділової, економічної або іншої причини.

Ризик, який становить послуга

110. Всеохоплююча оцінка ризику повинна також включати визначення потенційних ризиків, що представлені послугами, які пропонуються експерти з правових питань, відмічаючи, що різноманітні експерти з правових питань надають широкий та різноманітний спектр послуг. Контекст послуг, що пропонуються та надаються, є завжди фундаментальним для підходу, оснований на оцінці ризику. Будь-який з факторів, що обговорюються в цьому Посібнику, самостійно сам по собі може і не представляти обставини високого ризику. Обставини високого ризику можуть бути визначені лише після ретельної оцінки ряду факторів, які разом та після взяття до уваги будь-яких пом'якшуючих обставин, підтверджуватимуть оцінку підвищеного ризику. При визначенні ризику, що асоціюються з наданням послуг, пов'язаних із визначеною діяльністю, необхідно розглядати наступні фактори:

- Послуги, в яких експерти з правових питань, що діють в якості фінансових посередників, дійсно керують отриманням та переказом коштів через рахунки, які вони дійсно контролюють займаючись закриттям ділової операції.
- Послуги з неналежного приховання бенефіціарного володіння від компетентних органів.
- Послуги, запитувані клієнтом, для яких експерт з правових питань не має досвіду, за виключенням випадку, коли експерт з правових питань передає запит належним чином навченому професіоналу для отримання консультації.

- Передача нерухомості між сторонами протягом часового періоду, що є незвичайно коротким для подібних операцій за відсутності правової, податкової, ділової, економічної або іншої законної причини⁷.
- Платежі, одержані від непов'язаних або невідомих третіх осіб та платежі за комісійні готівкою, коли це не є типовим методом платежу.
- Операції, коли заздалегідь експертам з правових питань є зрозумілим, що немає належного відшкодування, в такому випадку, як коли клієнт не ідентифікує законні причини для суми відшкодування.
- Адміністративні домовленості стосовно майна, коли померлий був відомий експерту з правових питань як особа, яка була засуджена за злочини із доходами.
- Клієнти, які пропонують сплатити надзвичайні комісійні за послуги, які б зазвичай не гарантували такої премії. Однак, добросовісні та належні випадкові домовленості про комісійні, коли експерт з правових питань може отримати значну премію за успішну претензію, не має вважатися фактором ризику.
- Джерела коштів та джерела багатства – Джерелом коштів є діяльність, яка генерує кошти для клієнта, в той час як джерело багатства описує діяльність, яка генерувала загальну вартість майна клієнта.
- Незвичайно високі рівні активів або незвичайно великі операції у порівнянні з тим, що могло доцільно очікуватися від клієнтів зі схожими профілями, може вказувати на те, що клієнт, який би в іншому випадку не розглядався за високим ризиком, повинен розглядатися саме як такий. І навпаки, низькі рівні активів та операції низької вартості, що залучають клієнта, який у іншому випадку розглядався б як клієнт з високим рівнем ризику, може дозволити експерту з правових питань розглядати клієнта, як такого, що має низький рівень ризику.
- Компанії оболонки, компанії з володінням через номінальне володіння акціями та контролем через номінальних та корпоративних директорів⁸.
- Ситуації, коли важко ідентифікувати бенефіціарів трастів; це може включати дискреційний траст, який дає довірєній особі дискреційні повноваження називати бенефіціара в межах класу бенефіціарів та

⁷ Дивіться звіт FATF з типологій *Відмивання коштів та фінансування тероризму через сектор нерухомості* <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/45/31/40705101.pdf>.

⁸ Дивіться також звіт FATF з типологій «Незаконне використання корпоративних засобів, включаючи трасти та компанії надавачі послуг », опублікований 13 жовтня 2006 року.

відповідно розповсюджувати активи, що утримуються в трасті, та коли траст створюється з метою управління акціями в компанії, що може зашкодити визначенню бенефіціарів активів, що управляються трастом⁹;

- Послуги, які були свідомо надані або навмисно залежать від більшої анонімності в особі клієнта або учасників, ніж зазвичай у відповідності з обставинами та досвідом експертів з правових питань.
- Юридичні особи, які як окремий бізнес, пропонують послуги трастів та компаній, що надають послуги повинні розглядатися у відповідності із Посібником про трасти та компанії, що надають послуги, навіть якщо такі юридичні особи знаходяться у володінні або управляються експертами з правових питань. Експерти з правових питань, однак, які пропонують послуги трастів та компаній, що надають послуги повинні брати до уваги цей Посібник, та повинні розглядати ризики, пов'язані із клієнтом та послугами, пов'язані із трастами та компаніями, що надають послуги, такі як наступні:
 - Непояснене використання спеціальних трастів.
 - Незаконне надання повноваження клієнтом за допомогою використання довіреності, змішаного правління або представництв.
 - У випадку спеціальних трастів, непояснені відносини між довірительом та бенефіціарами із законним правом, іншими бенефіціарами та особами, які є об'єктом повноважень.
 - У випадку спеціального трасту, непояснений (якщо потребується пояснення) характер класів бенефіціарів та класів в межах виявлення бажань.

Змінні, які можуть впливати на ризик

111. Належну увагу необхідно приділяти численним та глибоким різницям у практиці, розмірі, масштабі та досвіді серед експертів з правових питань. В результаті, увагу необхідно приділяти цим факторам при створенні належного підходу, оснований на оцінці ризику, та ресурсів, які можуть бути доцільно розміщені для імплементації та управління ним. Наприклад, від єдиного практикуючого юриста не повинно очікуватися виділення ресурсів, еквівалентних великій юридичній фірмі; натомість, від єдиного практикуючого юриста очікуватиметься виділення відповідних систем та

⁹ Дивіться також звіт FATF з типологій «Незаконне використання корпоративних засобів, включаючи трасти та компанії надавачі послуг» Додаток 2 про трасти для отримання більш детального описання «потенційного незаконного використання» трастів.

контролів та підходу, ґрунованого на оцінці ризику, пропорційного до масштабу та характеру практики юриста.

112. Важливим для розгляду фактором є той факт, чи клієнт та запропонована робота буде незвичайною, ризикованою або підозрілою для певних експертів з правових питань. Цей фактор повинен завжди розглядатися в контексті практики експерта з правових питань. Методологія підходу, ґрунованого на оцінці ризику, може тим самим взяти до уваги змінні ризику, характерні для певного клієнта або виду роботи. У відповідності із підходом, ґрунованим на оцінці ризику, та концепцією пропорційності, присутність однієї або більше цих змінних може спричинити той факт, що експерт з правових питань вимагатиме або посиленої процедури належної перевірки клієнта або моніторингу, або навпаки, що нормальні процедури належної перевірки клієнта можуть бути зменшені, змінені або спрощені. Ці змінні можуть збільшити або зменшити усвідомлений ризик, що представляє собою певний клієнт або вид роботи, та може включати:

- Характер відносин з клієнтом та потребу клієнта у наданні певних послуг експертом з правових питань.
- Рівень режиму регулювання або іншого нагляду, або управління, якому підлягає клієнт. Наприклад, клієнт, який є фінансовою установою або експертом з правових питань, що регулюється в країні із задовільним режимом протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, становить менший ризик відмивання коштів, ніж клієнт в індустрії, яка має ризики відмивання коштів та не є регульованою для цілей відмивання коштів.
- Репутація та публічно доступна інформація про клієнта. Юридичні особи, які є прозорими та добре відомими публічно та пропрацювали впродовж декількох років без обвинувачень у скоєнні злочинів, що генерують доходи, мають меншу вразливість до відмивання коштів.
- Регулярність або тривалість відносин.
- Обізнаність експерта з правових питань про країну, включаючи знання місцевих законів, постанов та правил, а також структуру та рамки регуляторного нагляду, в результаті власної діяльності експерта з правових питань в країні.
- Пропорційність між величиною та об'ємом, та довговічністю діяльності клієнта та його юридичних вимог, включаючи характер професійних послуг, що надаються.
- За умови виконання інших факторів (включаючи характер послуг та джерело та характер відносин з клієнтом), надання обмежених

юридичних послуг в якості місцевого або спеціального радника може вважатися фактором низького ризику. Це також може у будь-якому випадку означати, що експерт з правових питань не “готується до” або не “здійснює” операцію для регульованої діяльності, визначеної Рекомендацією 12.

- Значна та не пояснена відстань між організацією експерта з правових питань та місцезнаходженням клієнта, коли немає зв'язку із видом здійснюваної роботи.
- Якщо майбутній клієнт інструктує експерта з правових питань щодо здійснення єдиної послуги, основаної на операції (на противагу триваючим консультаційним відносинам) та один або більше інших ризиків є присутніми.
- Ризики, які можуть походити з використання новітніх технологій або тих, що розвиваються, які дозволяють непрямі відносини та можуть сприяти анонімності. Однак, завдяки поширенню електронного зв'язку між експертами з правових питань та клієнтами у наданні юридичних послуг, непряма взаємодія між експертами з правових питань та клієнтами не повинна, сама по собі, вважатися фактором високого ризику. Наприклад, непряма транскордонна робота для існуючого клієнта не обов'язково є роботою з високим ризиком для певної організації (таких як регіональні, національні або міжнародні юридичні фірми та інші фірми, незважаючи на розмір, який практикується у цьому виді роботи), так само як і звичайні послуги, що надаються єдиним практикуючим юристом на місцевій основі для клієнта у місцевій громаді, які у іншому випадку не представляють збільшені ризики.
- Характер посилання на клієнта або походження клієнта. Майбутній клієнт може зв'язатися з експертом з правових питань без запрошення або без вживання звичайних методів представлення або посилання, що може збільшити ризик. Натомість, якщо на клієнта посилається на інше довірене джерело, що підлягає дії режиму по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму, що відповідає стандартам FATF, посилання може вважатися таким, що пом'якшує фактор ризику.
- Структура клієнта або операції. Структури з відсутністю явної правової, податкової, ділової, економічної або іншої законної причини можуть підвищувати ризик. Експерти з правових питань часто розробляють структури (навіть складні) для визнання законними правові, податкові, ділові, економічні та інші законні причини, у випадку чого ризики відмивання коштів можуть бути зменшені.

- Трасти, що є пенсійними, можуть вважатися трастами з меншим ризиком.

Контроль випадків з високим рівнем ризику

113. Експерти з правових питань повинні вживати належних заходів та впроваджувати контроль для пом'якшення ризиків потенційного відмивання коштів та фінансування тероризму по відношенню до тих клієнтів, які в результаті вживання підходу, ґрунтованого на оцінці ризику експерта з правових питань або фірми, визначені як такі, що мають високий рівень ризику. Першочерговим серед цих заходів є вимога щодо навчання експертів з правових питань та відповідного персоналу ідентифікувати та виявляти зміни у діяльності з посиланням на критерії, ґрунтовані на оцінці ризику. Ці заходи та види контролю можуть включати:

- Загальне навчання щодо методів відмивання коштів та ризиків, відповідних експертів з правових питань.
- Цільове навчання для підвищення обізнаності експертів з правових питань, що здійснюють певну діяльність для клієнтів з високим ризиком, або експертів з правових питань, що здійснюють діяльність з високим ризиком.
- Підвищені рівні процедури належної перевірки клієнта або підвищені рівні процедур належної перевірки для ситуацій з високим ризиком.
- Посилена або додаткова перевірка та/або консультації з експертом з правових питань або в межах фірми при встановленні відносин.
- Періодичний перегляд послуг, що пропонуються експертом з правових питань та/або фірмою для визначення, чи збільшився наявний ризик відмивання коштів та фінансування тероризму.
- Періодичний перегляд відносин з клієнтом для визначення, чи збільшився наявний ризик відмивання коштів та фінансування тероризму.
- Однакові заходи та контроль можуть часто застосовуватися більш ніж до одного з визначених критеріїв ризику, та необов'язково очікується, що експерт з правових питань створить спеціальний вид контролю, націлений на кожний критерій ризику.

ГЛАВА ДВА: ЗАСТОСУВАННЯ ПІДХОДУ, ОСНОВАНОВОГО НА ОЦІНЦІ РИЗИКУ

Процедури належної перевірки клієнта/Знай свого клієнта

114. Процедури належної перевірки клієнта /Знай свого клієнта призначені для того, щоб дати змогу експерту з правових питань переконатися у тому, що він володіє належною інформацією щодо реальної ідентифікації кожного клієнта. Процедури експерта з правових питань повинні застосовуватися в обставинах, коли експерт з правових питань готує або здійснює¹⁰ діяльність, перелічену у Рекомендації 12, що включає наступні процедури:

а) Ідентифікувати та належним чином перевіряти ідентифікацію кожного клієнта на своєчасній основі.

б) Ідентифікувати бенефіціарного власника, та вживати доцільних заходів для такої перевірки бенефіціарного власника, яка б задовольнила експерта з правових питань та довела, що він знає, хто є бенефіціарним власником. Загальне правило полягає в тому, що клієнти повинні підлягати повному спектру процедур належної перевірки клієнтів, включаючи вимогу щодо ідентифікації бенефіціарного власника у відповідності із цим параграфом. Метою ідентифікації бенефіціарного власника є встановити тих фізичних осіб, які здійснюють ефективний контроль по відношенню до клієнта, як шляхом володіння, так і правом голосу та інакше. Експерти з правових питань повинні звернути увагу на цю мету при здійсненні ідентифікації бенефіціарного власника. Вони можуть використати підхід, оснований на оцінці ризику, при визначенні розмірів, у яких від них вимагається ідентифікувати бенефіціарного власника, в залежності від виду клієнта, ділових відносин та операції та інших відповідних факторів у відповідності з Рекомендацією 5 та її Пояснювальною Запискою, § 9-12¹¹.

в) Отримувати відповідну інформацію для розуміння обставин клієнта та його діяльності, в залежності від характеру, меж та часових рамок послуг, що мають бути надані. Ця інформація може бути одержана від клієнтів протягом звичайного ходу їх інструкцій експертам з правових питань.

115. Відправною точкою для експертів з правових питань є оцінка ризиків, які можуть представляти клієнт, беручи до уваги будь-які відповідні змінні ризику (та будь-які пом'якшуючі фактори) перед здійсненням кінцевого визначення. Оцінка ризику експертом з правових питань поінформує стосовно загального підходу до вимог процедур належної перевірки клієнта та відповідної перевірки. Експерти з правових питань доцільно визначать

¹⁰ Дивіться параграфи 12-13 стосовно того, коли експерти з правових питань по він або не повинні долучатися до «підготовки» та «здійснення» операцій для клієнтів, та тому вимоги Рекомендації 12 будуть застосовуватися.

¹¹ Експерти з правових питань повинні враховувати Пояснювальну Записку до Рекомендації 5 та Основні Критерії 5.5 та 5.8-5.12 Методології по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму 2004 року, яка, серед іншого, надає ширші деталі стосовно заходів, які необхідно застосовувати для ідентифікації бенефіціарних власників, та впливу більших та менших ризиків на заходи, що вимагаються.

вимоги процедур належної перевірки для кожного клієнта, за умови обізнаності експерта з правових питань щодо клієнта, яка може включати:

- Стандартний рівень процедур належної перевірки клієнта, що зазвичай мають бути застосовані до усіх клієнтів.
- Стандартний рівень, що був зменшений після розгляду відповідних змінних ризику, та у визнаних сценаріях з меншим ризиком, таких як:
 - Державні компанії, акції яких котируються на біржі (та дочірні підприємства, основна частка яких знаходиться у володінні).
 - Фінансові установи (національні або іноземні), що підлягають дії режиму по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму, що відповідає Рекомендаціям FATF.
 - Урядові органи та підприємства, що знаходяться в управлінні державою (що не стосуються тих, які знаходяться в країнах, до яких застосовуються санкції).
- Підвищений рівень процедур належної перевірки клієнта по відношенню до тих клієнтів, які доцільно визначаються експертом з правових питань як такі, що мають підвищений ризик. Це може бути результатом ділової діяльності клієнта, структури володіння, особливими послугами, що пропонуються, включаючи роботу, що включає країни з підвищеним ризиком, або визначені застосовним законодавством або правилами, як такі, що становлять підвищений ризик, такий як ризики, визначені у параграфах 108-109.

Моніторинг клієнтів та визначена діяльність

116. Рівень та характер моніторингу, що здійснюється експертом з правових питань, залежатиме від виду експерта з правових питань, та якщо це фірма, від розміру та географічного положення фірми, ризиків по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму, які ідентифікувала фірма, та характеру регульованої діяльності, що надається. Беручи до уваги характер консультативних відносин, які експерт з правових питань має зі своїми клієнтами, та той факт, що консультативні відносини зазвичай залучатимуть часті контакти з клієнтом, моніторинг зазвичай найкраще здійснюється навченими працівниками, що контактують з клієнтом (напрямую або за допомогою інших засобів зв'язку). Для цілей параграфів 116 - 118 (та пов'язаних з ними параграфів), "моніторинг" не зобов'язує експертів з правових питань функціонувати як, або приймати роль правоохоронного органу або органу розслідування по відношенню до свого клієнта. Він радше стосується підтримки обізнаності протягом роботи на клієнта з огляду на діяльність з відмивання коштів та фінансування тероризму та/або зміни факторів ризику.

117. Моніторинг цих консультативних відносин не може досягатися лише за допомогою покладання на автоматизовані системи та у випадку доцільності застосування таких систем, залежатиме частково від характеру практики експерта з правових питань та ресурсів, що є доступними для експерта з правових питань. Наприклад, від єдиного практикуючого юриста не очікуватимуть виділення такого самого рівня ресурсів як і від великої юридичної фірми; натомість, від єдиного практикуючого юриста очікуватимуть розробки відповідної системи моніторингу та підходу, ґрунтованого на оцінці ризику, пропорційного до розміру та характеру практики практикуючого юриста. Консультативні відносини експерта з правових питань найкраще перевіряються особами, що мають прямий контакт з клієнтом, та що були належним чином навчені ідентифікувати та виявляти зміни у профілі ризику клієнта. У разі доцільності, це має підтримуватися системами, контролем та записами в рамках підтримки з боку фірми (наприклад, нестандартні навчальні програми відповідні до рівня відповідальності персоналу).

118. Експерти з правових питань повинні також оцінювати адекватність будь-яких систем, контролів та процесів на періодичній основі. Програми моніторингу можуть знаходитися в межах системи або контролю, розроблених для управління ризиком фірми. Результати моніторингу можуть також бути задокументовані.

119. Цивільний нотаріус не представляє сторін контракту та тим самим повинен зберігати справедливу позицію по відношенню до будь-якого зобов'язання обох сторін.

Звітування щодо підозрілих операцій

120. Цей Посібник не стосується Рекомендацій FATF, пов'язаних зі звітуванням щодо підозрілих операцій та заборони «розголошення» по відношенню до тих, хто є суб'єктами таких повідомлень. Різні країни створили різні підходи до цих Рекомендацій FATF. Якщо правова або регуляторна вимога уповноважує звітування щодо підозрілої діяльності, як тільки така підозра була сформована, необхідно направити повідомлення, та тим самим, підхід, оснований на оцінці ризику для звітування щодо підозрілої діяльності за цих обставин не застосовується. Повідомлення про підозрілу операцію не є частиною оцінки ризику, а натомість відображають механізм відповіді – зазвичай СРО або правоохоронному органу – як тільки підозра у відмиванні коштів була ідентифікована. З цих причин, Посібник не стосується тих частин Рекомендацій FATF.

Освіта, навчання та обізнаність

121. Рекомендація 15 вимагає, щоб експерти з правових питань забезпечували відповідне навчання свого персоналу з питань боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, та є важливим, щоб персонал експерта з правових питань отримував належне та пропорційне навчання по відношенню до відмивання коштів. Для експертів з правових питань, та особливо для маленьких фірм, таке навчання є корисним з огляду на зобов'язання моніторингу. Зобов'язання експерта з правових питань мати відповідні рівні контролю в основному базується на навчанні та обізнаності. Це вимагає зусиль і розповсюджене в межах фірми, та вимагає надавати усім відповідним експертам з правових питань щонайменше загальну інформацію з приводу законів про боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, постанов та внутрішніх політик. Для задоволення підходу, оснований на оцінці ризику, особливу увагу слід приділяти факторам ризику або обставинам, що мають місце у власній практиці експерта з правових питань. На додачу, уряди, СРО та інші представницькі органи як для звичайних, так і для цивільних нотаріусів та асоціацій адвокатів, повинні працювати з освітніми установами для того, щоб побачити, що як експерти з правових питань, так і студенти, що проходять курси для навчання або для того, щоб стати експертом з правових питань, отримали освіту з питань ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Наприклад, товариства та асоціації адвокатів повинні заохочуватися для проведення постійних правових навчальних програм з питань боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму та підходу, оснований на оцінці ризику.

122. Застосування підходу, оснований на оцінці ризику до різних методів, доступних для навчання, однак, забезпечує кожного експерта з правових питань гнучкістю стосовно частоти, механізмів постачання та осередку такого навчання. Експерти з правових питань повинні переглядати власний персонал та наявні ресурси та впроваджувати програми, які забезпечують відповідну інформацію з питань боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, а саме:

- Пристосований до певної відповідальності персоналу (наприклад, контактування з клієнтом або адміністрування).
- На відповідному рівні деталей (наприклад, розглядаючи характер послуг, що надаються експертом з правових питань).
- За частотою, що підходить до рівня ризику виду діяльності, що здійснюється експертом з правових питань.
- Використовується для перевірки знань персоналу з огляду на надану інформацію.

ГЛАВА ТРИ: ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ

123. Велика кількість визначених не фінансових установ та професій значно відрізняється від фінансових установ за розмірами. На відміну від більшості фінансових установ, значна кількість визначених не фінансових установ та професій має лише декілька співробітників. Це обмежує ресурси, які маленький бізнес та професії можуть виділити для боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Для певної кількості визначених не фінансових установ та професій, одна і та ж особа може нести відповідальність за функції підрозділу, що працює з клієнтами, відділу супроводу операцій, звітування щодо відмивання коштів та вищого керівництва. Ця особливість визначених не фінансових установ та професій, включаючи експертів з правових питань, має бути взята до уваги при створенні структури системи внутрішнього контролю. Пояснювальна Записка до Рекомендації 15, що стосується внутрішнього контролю, визначає, що вид та рамки заходів, що мають бути вжиті по відношенню до кожної з вимог повинні бути відповідними до розміру бізнесу.

124. Для надання можливості експертам з правових питань мати ефективні підходи, оснований на оцінці ризику, процес, оснований на оцінці ризику, має бути частиною внутрішнього контролю експерта з правових питань або фірми. Експерти з правових питань працюють в межах широкого спектру різноманітних бізнес структур, від практикуючого юриста до великого партнерства. Ці структури часто означають, що діяльність експертів з правових питань мають різну структуру управління та що більшість або усі з принципалів (або партнерів) фірми мають обмежену управлінську відповідальність. В інших організаціях, експерти з правових питань наймають організаційні структури корпоративного стилю із поярусною управлінською відповідальністю. В обох випадках принципали та менеджери є обмежено відповідальними за забезпечення того, що організація утримує ефективну систему внутрішнього контролю. Залучення принципалів та менеджерів до боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму є важливим аспектом застосування підходу, оснований на оцінці ризику, оскільки таке залучення посилює культуру відповідності, забезпечуючи той факт, що персонал дотримується політики експерта з правових питань, процедур та процесів, створених для обмеження та контролю ризиків відмивання коштів.

125. Характер та рамки контролю боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, а також дотримання національних вимог, мають бути пропорційними до ризику, залученого до послуг, що пропонуються. На додачу до інших внутрішніх контролів відповідності, характер та рамки контролів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму залежатиме від кількості факторів, таких як:

- Характер, масштаб та складність діяльності експерта з правових питань.
- Різноманітність операцій експерта з правових питань, включаючи географічну різноманітність.
- Клієнти, послуги та профіль діяльності експерта з правових питань.
- Рівень ризику, що асоціюється з кожною сферою операцій експерта з правових питань.
- Послуги, що пропонуються та частота контактів з клієнтом (або особисто, або за допомогою засобів зв'язку).

126. В залежності від розміру та масштабу організації експерта з правових питань, межі внутрішніх контролів, оснований на оцінці ризику повинні охоплювати:

- Наявність необхідних систем оцінки ризиків для визначення того чи клієнт, потенційний клієнт або бенефіціарний власник є політично заангажованою особою.
- Зосередити посилену увагу на операціях експертів з правових питань (наприклад послуг, клієнтів та географічне положення), які найбільш вірогідно можуть бути використані особами, що легалізують кошти.
- Забезпечити періодичну перевірку процесу оцінки ризиків та управління ризиками враховуючи оточення в межах якого здійснюють свою діяльність експерти з правових питань та діяльність у відповідній сфері діяльності.
- Призначити персонал на відповідному рівні, що відповідальний за управління виконанням вимог щодо протидії відмиванню коштів/фінансуванню тероризму.
- Забезпечити функцію дотримання виконання вимог протидії відмиванню коштів/фінансуванню тероризму та програми перегляду якщо необхідно із наданням структури організації та видом діяльності експерта з правових питань.
- Інформувати голів про ініціативи щодо виконання, про визначені недоліки при виконанні вимог та корегуючи заходи, які були вжиті.
- Забезпечити продовження виконання програми незважаючи на зміни в керівництві або складі працівників чи структурі.
- Зосередити увагу на виконанні вимог ведення документів або інших вимог, так само як і розповсюджених заходів виконання вимог протидії

відмивання коштів та фінансування тероризму та забезпечувати своєчасне оновлення відповідно до змін в у постановах.

- Запровадити політики, процедури та процеси щодо належної перевірки клієнта на основі оцінки ризиків.
- Забезпечити, за необхідності, адекватний контроль клієнтів та послуг, що несуть високий рівень ризику, зокрема перегляд за участю або погодження інших.
- Забезпечити адекватний нагляд та підтримку діяльності персоналу, яка є частиною виконання організацією програми щодо протидії відмивання коштів/фінансування тероризму.
- Внести виконання вимог щодо протидії відмивання коштів/фінансування тероризму до посадових інструкцій та проведення оцінки відповідного персоналу.
- Забезпечити проведення навчання для відповідного персоналу.
- Для груп, при можливості, забезпечити загальну систему контролю.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

ДЖЕРЕЛА ДОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Існують багато джерел інформації, які можуть допомогти як урядам так і експертам з правових питань у розвитку підходу, що базується на оцінці ризиків. Хоча це не повний список, проте в Додатку 1 наведені корисні посилання, до яких уряди та експерти з правових питань можуть звернутися. Ці посилання надають додаткові джерела інформації, але додаткова інформація може бути отримана і з інших джерел, зокрема оцінки протидії ВК/ФТ.

А. Документи FATF

FATF – це міжурядова організація, що займається розробкою та просуванням національних та міжнародних політик в сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Основними ресурсами є 40 Рекомендацій щодо боротьби з відмиванням коштів та 9 Спеціальних Рекомендацій щодо боротьби з фінансуванням тероризму, Методологія щодо оцінки відповідності Рекомендаціям FATF, Рекомендації для країн та експертів, звіти (типології) щодо методів та тенденцій та звіти про взаємні оцінки.

<http://www.fatf-gafi.org>

Б. Законодавство/та рішення судів

Рішення Суду Європейських Спільнот від 26 червня 2007 року, рішення Конституційного суду Бельгії від 23 січня 2008 року та Вищого арбітражного суду Франції від 10 квітня 2008 року підтвердили, що регулювання заходів щодо протидії відмивання коштів не може вимагати або дозволяти порушення обов'язку адвоката зберігати професійну таємницю при виконанні необхідних професійних дій. Крім того, суд першої інстанції по спільній справі T-25/03&T-253/03 ТОВ Акзо Нобель Кемікал та ТОВ Акрос

Кемікалз проти Комісії Європейських Співтовариств нещодавно прийняв нове рішення по справі AM&S, а саме: професійна таємниця визначає, що «будь-яка особа повинна мати можливість з власного бажання проконсультуватися з юристом до кола обов'язків якого належить надання незалежної юридичної допомоги всім тим, хто її потребує (AM&S, параграф 18).» Цей принцип тісно пов'язаний з концепцією ролі адвоката як особи, що сприяє здійсненню правосуддя через суд (AM&S, параграф 24).

В. Посилання на інформацію щодо Програм нагляду в певних країнах

Швейцарія

1. Дивіться статті з 18 по 21 інструкції саморегулюючої організації для адвокатів та нотаріусів (SRO SAV/SNV): www.sro-sav-snv.ch/fr/02_beitritt/01_regelwerke.htm/02_Reglement.pdf
2. Дивіться статті 38 та з 45 по 47 статуту саморегулюючої організації для адвокатів та нотаріусів (SRO SAV/SNV): www.oad-fsa-fsn.ch/fr/02_beitritt/01_regelwerke.htm/01_Statuten.pdf

Г. Рекомендації щодо підходу, ґрунтованого на оцінці ризиків

1. Юридичне співтовариство Ірландії: www.lawsociety.ie.
2. Юридичне співтовариство Англії та Уельсу: www.lawsociety.org.uk
3. Юридичне співтовариство Гонконгу: www.hklawsoc.org.hk
4. Organisme d'autoréglementation de la fédération suisse des avocats et de la fédération suisse des notaires (SRO SAV/SNV): home page: www.sro-sav-snv.ch/
www.sro-sav-snv.ch/fr/02_beitritt/01_regelwerke.htm/02_Reglement.pdf (art. 41 to 46)
5. Асоціація юристів Нідерландів: www.advocatenorde.nl
6. Нідерландське королівське співтовариство нотаріусів: www.notaris.nl

Д. Інші джерела інформації з метою надання підтримки країнам та експертам з правових питань при здійсненні оцінки ризиків країн та транскордонної діяльності.

При визначенні рівнів ризиків, що виникають з конкретною країною або транскордонною діяльністю, експерти з правових питань та уряди можуть отримувати інформацію із загальних джерел інформації, зокрема звітів, що містять детальний огляд міжнародних стандартів та кодексів, специфічний рейтинг ризиків, пов'язаних з незаконною діяльністю, розслідуванням корупції та рівнів міжнародної співпраці. Далі наведений хоча і неповний список, але який часто використовується:

- Звіти МВФ та Світового Банку щодо огляду міжнародних стандартів та кодексів (Програма оцінки фінансового сектору)
- Звіти Світового Банку:
<http://www1.worldbank.org/finance/html/cntrynew2.html>,
- Міжнародний валютний фонд:
<http://www.imf.org/external/np/rosc/rosc.asp?sort=topic#RR>
- Перевірка МВФ Офшорних фінансових центрів (OFCs)
www.imf.org/external/np/ofca/ofca.asp .
- Звіти про взаємну оцінку Регіональних організацій за типом FATF:
 1. Азіатсько/Тихоокеанська група з питань розробки фінансових заходів боротьби з відмивання коштів (APG):
<http://www.apgml.org/documents/default.aspx?DocumentCategoryID=8>
 2. Карибська група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (CFATF): <http://www.cfatf.org/profiles/profiles.asp>
 3. Комітет експертів Ради Європи з питань оцінки заходів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму (MONEYVAL):
http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/combating_economic_crime/5_money_laundering/Evaluations/Reports_summaries3.asp#TopOfPage
 4. ЄАГ (EAG) <http://www.eurasiangroup.org/index-7.htm>

5. Група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів у в Латинській та південній Америці (GAFISUD):

<http://www.gafisud.org/miembros.htm>

6. Група з розробки заходів протидії відмиванню коштів на Близькому Сході та в Північній Африці (MENAFATF)

<http://www.menafatf.org/TopicList.asp?cType=train>

7. Група з розробки заходів протидії відмиванню коштів у Східній та Південній Африці (ESAAMLG): <http://www.esaamlg.org/reports/me.php>

8. Міжурядова група з питань розробки заходів боротьби з відмиванням коштів у Західній Африці (GIABA)

<http://www.giaba.org/index.php?type=c&id=24&mod=2&men=1>

- Підгрупа з класифікації ризиків країн Організації економічного співробітництва та розвитку (список країн за класифікацією ризиків публікується після кожного засідання).

http://www.oecd.org/document/49/0,2340,en_2649_34171_1901105_1_1_1_1,00.html.

- Міжнародний стратегічний звіт Державного Департаменту США щодо контролю за наркотиками (публікується щорічно)

www.state.gov/p/inl/rls/nrcrpt/

- Членство в Егмонтській групі – коаліція ПФР, які беруть участь у регулярному обміні інформацією та досвідом. Прийом у члени групи здійснюється відповідно до формальної процедури, через яку країни мають пройти з метою відповідності ПФР стандартам Егмонтської групи.

<http://www.egmontgroup.org/>

- Учасники Конвенції ООН щодо боротьби з транснаціональною організованою злочинністю

http://www.unodc.org/unodc/crime_cicp_signatures_convention.html

- Управління контролю за іноземними активами ("OFAC") Міністерства фінансів США, програми санкцій

<http://www.ustreas.gov/offices/enforcement/ofac/programs/index.shtml>

- Консолідований список осіб, угруповань та установ, щодо яких ЄС застосовує фінансові санкції

http://ec.europa.eu/comm/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm

- Комітет з питань застосування санкцій Ради Безпеки ЄС – Статус країни:

ДОДАТОК 2

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ

Бенефіціарний власник

Бенефіціарний власник це фізична особа, яка володіє або контролює клієнта та/або особа, від імені якої здійснюється операція. Це поняття також включає осіб, які здійснюють кінцевий контроль над юридичною особою або угодою.

Компетентні органи

Компетентні органи – це всі адміністративні та правоохоронні органи, які залучені до боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, включаючи ПФР і наглядові органи.

Визначені не фінансові установи та професії

- а. Казино (зокрема Інтернет казино).
- б. Агенти з нерухомості.
- в. Торговці цінними металами.
- г. Торговці дорогоцінним камінням.
- д. Адвокати, нотаріуси, інші незалежні експерти з правових питань та бухгалтери; цей список відноситься тільки до практиків, партнерів та спеціалістів, які не входять до складу спеціалізованих фірм. Цей список професій не розповсюджується на „внутрішніх” спеціалістів, які є працівниками, що задіяні в інших сферах діяльності, а також не розповсюджується на спеціалістів, що працюють в державних установах, що можуть вже підпадати під сферу дії заходів, які спрямовані на боротьбу з відмиванням коштів.

е. Під трастами та компаніями з надання послуг розуміються всі особи та сфери діяльності, що не охоплені будь-де у цих рекомендаціях, і які за своїм родом діяльності надають наступні послуги третім особам:

- діють в якості агента по створенню юридичних осіб;
- діють в якості (або уповноважують іншу особу діяти в якості) директора чи секретаря компанії, партнера товариства, або на подібній посаді в інших юридичних особах;
- надають товариству або будь-якій іншій юридичній особі або утворенню зареєстрований офіс; фактичну адресу або місце розміщення, адресу для листування або адресу управління компанії;
- діють в якості (або уповноважують іншу особу діяти в якості) довіреної особи на управління довірчою власністю;
- діють в якості (або уповноважують іншу особу діяти в якості) акціонера за іншу особу.

Траст, що заснований згідно намірів сторін в усній або письмовій формі

Траст, що заснований згідно намірів сторін в усній або письмовій формі - під таким трастом розуміється траст, що утворений засновником зазвичай у формі документа, наприклад, письмовою довіреністю на управління трастом. Такі трасти відрізняються від трастів, які створюються в силу закону, які не виникли внаслідок ясно вираженого наміру або рішення засновника створити траст або подібне юридичне утворення (наприклад, траст, що створений як результат судового рішення).

Рекомендації FATF

Рекомендації FATF. До Рекомендацій FATF відносяться Сорок рекомендацій та Дев'ять Спеціальних Рекомендацій щодо фінансування тероризму.

Юридична особа

Юридична особа – це корпорації, фундації, установи, товариства чи асоціації, або подібні утворення, які можуть встановлювати клієнтські відносини з фінансовими установами чи іншим чином володіти власністю.

Експерти з правових питань

В цьому посібнику, термін «експерти з правових питань» відноситься до адвокатів, нотаріусів цивільного права, нотаріусів загального права, та інших незалежних експертів з правових питань.

Політично заангажовані особи

Політично заангажованими особами є особи, які наділені значними громадськими функціями у іноземній державі, наприклад, Голови Держав чи урядів, чільні політики, високі урядові, судові і військові посадовці, чільні керівники державних корпорацій, важливі посадовці політичних партій. Ділові відносини з членами сімей таких осіб, або з особами, які тісно з ними пов'язані несуть ризик для ділової репутації, рівний тому, який виникає при відносинах з самими політично заангажованими особами. Це визначення не стосується осіб із категорій середнього або нижчого рівня.

СРО

СРО є асоціацією, яка представляє професію (напр. адвокатів, нотаріусів, інших незалежних експертів з правових питань чи бухгалтерів), утворена членами професіоналами, і яка бере участь у здійсненні регулятивної функції щодо осіб, які кваліфікуються і практикують у певній професійній сфері, а також здійснює визначені функції наглядового і контрольного характеру. Наприклад, для такої організації нормою є видача правил, які гарантували б дотримання практикуючими у певній професії фахівцями високих моральних і етичних стандартів.